

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 50 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malloglasni po 150
in 2 D, večji oglasni
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po praznikih

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vrača, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon šte. 50, upravljalstva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349 za Inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Naša socialna zakonodaja.

DR. GOSAR O INVALIDSKIH PODPORAH — POSL. KREMŽAR ZA RATIFIKACIJO DELAVSKIH KONVENCIJ — VLADA ZAVLAČUJE RAZPRAVO O ZAKONU O IZENAČENJU DAVKOV — RAZPRAVA O VALORIZACIJSKEM ZAKONU — RADIČEVCI POPOLNOMA KAPITULIRALI V VPRAŠANJU NETTUNSKIH KONVENCIJ — BORBA ZA PODPREDSEDNIŠTVO SKUPŠČINE — SEJA NAČELNIKOV OPOZICIJE — RADIKALSKI MONOPOL NA SPREJEM FRANCOSKIH GOSTOV — POSLANEC VUJIĆ ARETIRAN.

Belgrad, 8. junija. (Izv.) Današnja skupščinska seja se je pričela ob pol 11. Minister Simonović je izjavil, da bo na interpelacijo poslanca Dragić-Selmiča odgovoril, čim se zberejo uradni podatki. Isto glede Brankovičeve interpelacije. Minister Ninko Perić je odgovarjal na vprašanje dr. Spahe glede nepravilnosti pri prodaji tobaka v Bosni in Hercegovini.

Na dnevnem redu je bila razprava o spremembi čl. 289. fin. zakona. Finančni minister je predlagal, da se določi kot baza za podelitev invalidske podpore celokupna davčna dajatev od 20 Din. Po prejšnjem fin. zakonu je bilo določeno, da je reven tisti, ki ne plača več kot 30 Din davka.

Posl. Agatonović (dem.) je apeliral na finančnega ministra, naj povrne invalidom pravice, ki so jih imeli prej. Nato je govoril o tem členu poslanec Jugoslov. kluba dr. Gosar, ki se je izjavil zato, da se uredi vprašanje invalidskih podpor v tej smeri, da dobe podpore tisti, ki plačujejo 20 Din osnovnega davka, ne pa 20 Din vseh davkov z dokladami. Ob tej priliki je dr. Gosar govoril o krivicah, ki se gode pri odmerjanju tega davka. Po tem členu delavci, ki plačujejo davek na ročno delo, ne bodo mogli dobiti invalidnine, ker najmanjša vsota, ki jo mora delavec na leto plačati od tega davka, znaša 165 Din. Na ta način se ročnemu delavcu odvzema invalidnina, s čemer se godi velika krivica. More se pripetiti slučaj, da bo imel delavec v začetku leta delo. Ker plačuje davek vsak mesec, oziroma vsakih 14 dni, kljub temu, da bo par mesecev brez dela, ne bo dobil vse leto nobene invalidnine, čeprav nima nobenih dohodkov. Pri tej priliki govori poslanec o nesocialnosti davka na ročno delo.

Pri glasovanju je bil predlog v načelu sprejet s 103 proti 23 glasovom. Nato je bila seja zaključena. Prihodnja bo jutri. Na dnevnem redu je poročilo o zakonu o trgovski pogodbi glede živinskih in kužnih boleznih z Italijo.

Belgrad, 8. junija. (Izv.) Popoldne je imel sejo odbor za spremembo čl. 393. verzajske mirovne pogodbe. Po Simonovičevem eksponatu je edini govoril poslanec Kremžar, ki je izjavil, da bo glasoval zato, da se sklene protokol o spremembi imenovanega člana, ker je zato že skrajni čas. Naša država čaka na ratifikacijo teh pogodb že tri leta. Ta protokol tvori snov za 21 delavskih konvencij, ki jih je napravila mednarodna konferenca za delo v Ženevi. Nadalje govornik govori o delavskem zavarovanju v naši državi in zahteva, da vlada pojasni, kaj je z ukinitvijo ministrstva za socialno politiko, ker se vesti o tem še vedno širijo. Minister Simonović je izjavil, da ni prav nič gotovo, kako in kdaj bi se to ministrstvo uknilo. Nato je bil sprejet predlog o ratifikaciji pogodbe.

Belgrad, 8. junija. (Izv.) Zakon o izenačenju davkov je bil sprejet v načelu z 111 proti 1. V debati je govoril dr. Moser in sam. dem. Popović. Obširno so govorili poslanci o težkih davkih v Vojvodini. Nato je fin. minister v svojem eksponatu obširno polemiziral z opozicionalnimi govorniki. Prihodnja seja bo v torek. Ker se je seja odgodila za toliko časa, se misli, da hoče vlada sprejetje zakona zavleči.

Belgrad, 8. junija. (Izv.) Popoldne se je vršila seja odbora za valorizacijo finančne vrednosti. V začetku se je podal minister Krajač svoj kratki eksponat. Predlagal je, da se zakon sprejme. V debato je posegel poslanec Pušenjak. V strokovni kritiki je

dokazal, da je vlada ta zakon predložila prepozno, ker je med tem časom mnogo industrijskih podjetij prišlo v težko gospodarsko krizo radi previsokih davkov. Obžaluje, da se zakonski predlog ne ozira na vse družbe, ki so dolžne javno polagati račune, ampak samo na industrijska podjetja. Dalje, da se dovoljuje valorizacija samo za investicije, medtem ko bi bilo potrebno dovoljevati valorizacijo za vse nepremičnine in delnice drugih podjetij v tresoru. Valorizacija ne bi smela biti fakultativna, ampak obvezna. Po govoru nekega radikalnega poslanca je odgovarjal minister Krajač. Obvestil je odbor, da se zakon razširi na vsa podjetja, ki so obvezna polagati javne račune in da bo izvedel nekatere spremembe zakona. Predlog je bil sprejet s 7 proti 1 glasu. Prihodnja seja bo jutri. Prične se specialna debata.

Belgrad, 8. jun. (Izv.) Na seji vlade se je razpravljalo o konvencijah z Italijo. Predlagalo se je, da se postavijo na dnevni red jutrišnje seje. Popoldne se je Nikola Uzunović dolgo razgovarjal s Pavlom Radičem o nettunskih konvencijah. Radičevci so se radikalom zopet udali. Krajač je podpisal vse konvencije, in sicer so to trgovska pogodba, konzularna konvencija in konvencija o plovbi ob jadranski obali. Sklenilo se je, da se nettunske konvencije za par dni odlože, da jih more ministrski svet proučiti. Ugleden radikal je izjavil: »Pavle Radič je svoj klub obvestil o izidu pogajanj. Uzunović je k sebi pozval Nikiča. Nato sta odšla v parlament, kjer je Uzunović sporočil ministrom, da so Radičevci pristali in da bodo glasovali za konvencije. Nato je dr. Ninčić političal k sebi dr. Ribača, ki mu je izročil originalne tekste konvencij.«

Belgrad, 8. junija. (Izv.) Popoldne je imel Radičev klub sejo. Na dnevnem redu je bilo vprašanje II. skupščinskega podpredsednika, ki pripada Radičevcem. Kandidata sta Karlo Kovačević in dr. Pasarić. Pri Pasariću gre predvsem zato, da bi ga izvlekli iz ministrstva in da bi na to mesto prišel drugi. Zanimivo je, da za Pasarića najbolj agitira skupina, ki je blizu Nikiča.

Belgrad, 8. junija. (Izv.) Jutri se bo najbrž vršila seja načelnikov opozicionalnih skupin. Na dnevnem redu so razna aktualna vprašanja, med drugim trgovinska pogodba in razne druge konvencije z Italijo. Ugotovili bodo obnašanje opozicije v teh vprašanjih. Opozicija hoče izvesti odločno borbo za koristi ljudstva.

Belgrad, 8. junija. (Izv.) Med opozicijo in Markom Trifkovičem je prišlo do spora radi postopanja ob priliki sprejema francoskih gostov. Opozicija trdi, da k sprejemu gostov ni bil povabljen noben opozicionalni poslanec, kakor tudi ne k svečanostim. Včeraj so nekateri poslanci radi tega protestirali pri predsedniku skupščine. V skupščinskem slopu je prišlo med demokratskimi prvaki in predsednikom skupščine do velikih preprirov. Narodni poslanec Trifković je pojasnjeval svoje stališče poslancu Smodeju.

Belgrad, 8. junija. (Izv.) Snoči je belgrajska policija aretirala zemljoradniškega poslanca Vujića. Poslanec je poslal predsedniku skupščine pismo, v katerem mu sporoča, da je bil aretiran, čeprav je orožnikom predložil legitimacijo, v kateri stoji, da poslanca ni mogoče poklicati na odgovornost brez poprejšnje odobritve narodne skupščine. Poslanec poziva skupščinsko predsedstvo, da vse stori, da pride čim prej na svobodo.

—o—

Grčija odklonila jugoslovanske zahteve.

Atene, 7. junija. (Izv.) Atenska vlada je sklenila, da odbije vse predloge jugoslovanske vlade glede solunskega vprašanja. Gre za graditev druge proge Gjevgjelija—Solun. Na tej progi naj bi vozili samo jugoslovanski vlaki, proga naj bi bila izključno v jugoslovanski upravi. Jugoslovanska vlada je dalje zahtevala, da ne smejo več voziti grški vlaki v jugoslovansko prosto ozemlje pri Solunu.

Mac Donald proti splošni stavki.

London, 8. junija. (Izv.) Ramsay Mac Donald je objavil v »Socialist Review« obširen pregled o zadnji splošni stavki. Prihaja do sledečega zaključka: »Splošna stavka je orožje, ki ga v industrijskih sporih ne moremo uporabljati. Je preokorno orožje in nima končnega cilja, ki bi se tudi v najboljšem slučaju mogel označiti kot zmaga. Če bi splošno stavko izpeljali do konca, bi nujno uničili vso strokovno organizacijo.«

Posledice madjarske afere v Ženevi.

Ženeva, 8. junija. Dasi je ministrski predsednik Bethlen prišel v Ženevo z vsemi dokumenti o do pičice izpoljenih pogojih, ki so se stavile Madjarski, da se more izbežiti mednarodne kontrole, vendar stoji njena zahteva zelo slabo. Vsled zadnjega ponarejevalskega škandala se madjarske finančne moči ne obravnavajo v finančni komisiji Društva narodov več s strokovnega, ampak skoro zgolj političnega stališča. Francija in Češkoslovaška, ki sta pri ponarejanju bili najhujše prizadeti, sta dvignili protest proti ukinitvi kontrole nad

madjarskimi financami in utemeljujeta svoje stališče s tem, da je z zadnjo afero Madjarska zapravila zaupanje vseh držav. Belgija in Jugoslavija bosta podpirali stališče Francije. V Briandovih rokah je torej to vprašanje. Italija se je zavzela za Madjarsko in skuša igrati posredovalca. Briand se bo še posvetoval s Chamberlainom, preden bo v komisiji za madjarske zadeve zavzel končno stališče.

Ženeva, 8. junija. (Izv.) Italija hoče v zadevi agrske finančne kontrole začeti s posredovanjem.

Avstrijski uspehi v Ženevi.

Dunaj, 8. junija. (Izv.) Avstrijskim zahtevam je finančni komite Društva narodov precej naklonjen. Avstrija zahteva otvoritev ozir. prosto razpolaganje z novimi krediti v znesku 27 milijonov šilingov za telefonske in brzojavne naprave. Odločitev o tem bo padla jutri. Vendar je že znano, da smatra večina finančne komisije odklonitev te prošnje za nemogočo. Finančna komisija je sprejela vse predloge dr. Rameka skoro neizpremenjene. Najvažnejša je vsekako popolna ukinitve mednarodne kontrole nad avstrijskimi financami. S 30. junijem bo kontrola prenehala. Le finančni svetnik pri avstrijski državni banki bo ostal še dve leti.

Ženeva, 8. junija. (Izv.) Danes se je sestel na sejo avstrijski odbor Društva narodov pod predsedstvom Chamberlaina. Na seji so zasto-

pal Francijo Briand, Italijo Scialoja, Češkoslovaško dr. Beneš in Avstrijo dr. Ramek. Generalni komisar za Avstrijo dr. Zimmermann je podal poročilo in ugotovil, da je Avstrija izpolnila vse pogoje, in da ni ničesar več, kar bi nasprotovalo ukinitvi finančne kontrole. Predsednik Chamberlain je predlagal, da se predlog sprejme, da ga bo potem mogoče jutri predložiti seji sveta Društva narodov. Predlog je bil sprejet, na kar je predsednik čestital avstrijskemu zastopniku.

Ženeva, 8. junija. (Izv.) Poročilo finančnega odbora priporoča svetu Društva narodov, da se 30. junija 1926 dvigne finančna kontrola nad Avstrijo. Preostanek 27 milijonov šilingov od 1. 1926. se bo uporabil za inozemske telefonske napeljave.

—o—

Iz notranje politike Nemčije.

HINDENBURGOVO PISMO — DEZELNOZBORSKE VOLITVE V MECKLENBURGU.

Berlin, 8. junija. (Izv.) Dne 20. t. m. se bo vršilo glasovanje o socialistično-komunističnem predlogu za rekvizicijo vsega premoženja bivših plemiških rodbin. Kakor je bilo pričakovati, je agitacija desničarskih in levičarskih strank proti in za predlog prestopila vse meje navadne politične agitacije in se vodi propaganda brez vsakega ozira in takta z najumaznejšimi sredstvi, ki so sploh mogoča. Oba tabora se kosata v brezobzirnosti. Znani nemško-nacionalni poslanec, bivši pruski notranji minister v. Löbell je objavil te dni osebno pismo državnega predsednika Hindenburga. V tem pismu Hindenburg najodločneje obsoja razlastitev z moralnega in pravnega stališča. Hindenburg pravi, da bi se s sprejetjem tega predloga izbil eden najvažnejših stebrov pravne in kulturne države. Hindenburg poudarja, da pove to svoje osebno mne-

nje le kot zasebnik, ker kot državni predsednik noče in ne sme prejudicirati sklepu naroda. Zato levičarsko časopisje divje napada nacionalce, ker so s to objavo grdo zlorabili osebno zaupanje in pisemsko tajnost ter povlekli državnega predsednika v ta ostuden boj. Desničarji pa nasprotno izrazito poudarjajo, da mora Nemčija v slučaju zmage levičarskega predloga računati tudi s krizo na predsedniškem stolu.

Značilen za razpoloženje je izid deželnozborskih volitev v Mecklenburgu. Dočim so v tej deželi doslej gospodovali nemški nacionalci, ki so z ostalimi desničarskimi strankami imeli deželno vlado, so pri teh volitvah bili strašno tepeni. Socialisti so svoje glasove podvojili, centrum in ostale stranke sredine so obdržale prejšnje stanje, nacionalci in druge vladne stranke so poražene.

Poljaki iščejo kralja.

Rim, 8. junija. (Izv.) »Messagero« poroča, da se že nekaj dni mude v Italiji polkovnik Maiklacecki in še nekateri zaupniki maršala Pilsudskega. Maiklacecki, ki je osebni Pilsudskijev prijatelj, je izjavil, da bo Poljska prej ali slej morala opustiti svoj republikanski režim, in se izpremeniti v monarhijo. Monarhična vladavina odgovarja poljski zgodovini in željam poljskega ljudstva. Edino ta način preuredbe bi spravil tudi politično življenje v pravi tir. Iz sedanjih strankarskih bojev in političnih persekucij bo po polkovnikovem mnenju nujno sledila proklamacija poljske monarhije. Poljski narodnjaki so že ponudili poljsko krono princu Sikstu Bourbonškemu, ki bi ga tudi Francija rada videla na poljskem prestolu. Princ pa je, kakor že tudi pred leti, odločno odklonil. Drugi kandidati so doslej princ Ksaverij Bourbonški, princ Nikolaj Romunski in Krištof Grški.

Brazilijska in Španija protestirata.

Ženeva, 8. junija. (Izv.) Na prvi seji sveta Društva narodov je latentni spor v tej instituciji odločno stopil v ospredje. Španija je odpoklicala svojega rednega zastopnika Quinones de Leona v Madrid, češ da mora prisostvovati konferencam o maroškem vprašanju. Tudi njegov namestnik Zalacios ni bil navzoč. V zadnjem trenutku je španska vlada pooblastila svojega odpravnika poslov de Querboule naj jo zastopa pri sejah. Že to, da Španija pošilja v Društvo narodov enega najmlajših svojih diplomatov, je vzbudilo vznemirjenje. Se večjo senzacijo pa je napravil brazilijski delegat Mello Franco, ki

je v zadnjem trenutku sporočil, da mu »ni dobro«. Jasno je, da Španija in Brazilijska protestirata, ker se njuni zahtevi po stalnih sedežih ne ugodijo in ni izgleda, da bi v doglednem času prišla v resen pretres. Listi že objavljajo vest, da je brazilijska vlada sklenila prijaviti svoj izstop iz Društva narodov.

Mednarodna pogodba proti ponarejevalcem denarja.

Ženeva, 8. junija. (Izv.) Francoski ministrski predsednik Briand je poslal generalnemu tajniku Društva narodov Sir Eric Drummondu pismo, v katerem sporoča zahtevo francoske vlade, da se sestavi poseben odbor, ki bo izdelal načrt za mednarodno pogodbo proti ponarejevalcem denarja. V pismu navaja Briand, da s ponarejanjem ne grozi nevarnost samo prestižu dotične države, ampak more prinesiti slabe posledice tudi za mednarodni pravni red. Če se delajo zakoni proti trgovini z ženami in otroci, je istotako potreben tudi zakon proti ponarejevalcem denarja. V to pa je najbolj poklicano Društvo narodov.

Budimpešta, 8. junija. (Izv.) Predlog francoskega ministrskega predsednika za izdelavo zakona proti ponarejevalcem denarja je bil tu sprejet z odobranjem.

Ženeva, 8. junija. (Izv.) Ogrski finančni odbor Društva narodov se je izrekel proti dvigovanju finančne kontrole nad Ogrsko. Generalni komisar bo sicer v najkrajšem času zapustil svoje mesto in ne bo imenovan na njegovo mesto noben naslednik, toda kontrola nad zastavninami in nad preostankom posojila v znesku 83 milijonov zlatih kron bo še nadalje obstajala. Podrobnosti bo določil finančni odbor šele pozneje.

Poravnajte naročnino!

Za ustavnost in parlamentarizem.

Vladna akcija, da se diskreditira parlament in z njim vred ustavnost parlamentarizem, da se tako počasi zida most tudi v javnosti do diktature, ta pojav ni dogodek zadnjih dni, ni šele izum vlade gospoda Uzunovića. Nedejavnost, diskreditiranje parlamentarizma in skrajna sterilnost vladnih strank — to so danes že kronične bolezni naše politike, so in bodo izhodišče za zgodovinarja, ki bo pisal politično zgodovino od dneva rojstva naše države.

V nejasnosti se je rodila že ustava in igrakanje s parlamentarizmom se je začelo že takrat. Vladne stranke, predvsem radikalna, so na Vidov dan zatajile svoje pretekle nazore, ki so jih izražale v ustavnopravnih aktih pred 1. decembrom 1918, bodisi v krfski, bodisi v ženevski deklaraciji. Pljubi temu, da je bilo tedaj v teh aktih kakor tudi v splošnem mnenju izraženo in povdarjeno prepričanje, da je treba računati z narodom, da je treba ohraniti neko organsko vez med njim in izvršitelji upravne in zakonodajne vrhovne oblasti, da se mora vladati v sporazumu z vladanimi, kar je bistvo demokratičnega parlamentarizma — je vidovdanska ustava bila spočeta v popolnoma nasprotnem duhu. Vzeti ljudstvu vpliv, postaviti na čelo njegove uprave od njega čimbolj oddaljene organe, ki bi bili takorekoč sami sebi namen, to je rdeča nit, ki je privedla do očitih stremiljenj po »diktaturic«. Gola oblast, stremeča za tem, da se oprosti kolikor mogoče tudi spon demokratične ustavnosti, je s primerno primesjo osebnega kulta postopoma izpodkopavala velike pridobitve ljudstva, ki vzbujajo hvaležne spomine na velike žrtve naših prednikov: ustavnost in parlamentarizem. Kako so se kršili ustavni principi n. pr. samo v procesu proti radičevcem, je še vsem v spominu, da se ne dotikamo postopanja eksekutivnih oblasti v posameznih slučajih zlasti v južnih delih naše države, pa na Hrvaškem za časa slovitega batinaštva.

Izrazito izpodkopavanje parlamentarizma so začeli za časa Davidovićeve vlade pašičevski elementi s tem, da so intrigirali proti njej, dokler ni padla, dasi je imela zaupanje velike večine ljudstva. Ti so tudi dosegli, da je kljub tej večini dobila volivni mandat PP vlada. Slično se je zgodilo zdaj, ko imamo vlado, ki vlada, dasi je dobila nezaupnico večine parlamenta. Pašičevska oligarhija nikoli ne pusti v tej demokratični in parlamentarni državi, da bi narod izrekel svobodno sodbo o režimu, da izreče svojo odločno voljo, kako bodi vrhovno državno vodstvo. Naše volitve niso volitve, ampak kalkulacija z volivnim mandatom. Saj je enako na dlani, da vladna stranka mora iziti iz volivnega boja kot zmagovalka! Narod še ni svobodno odločil — odločiti pa mora!

Dve svetli zvezdi svetila na temnem obzorju našega političnega obzorja: velika svobodoljubnost jugoslovanskih narodov in delo poštenih opozicijskih strank med narodom! Srbska ustavna zgodovina je živa priča, da narod noče diktature, Slovenci in Hrvatvi v boju za svobodo ne zaostajajo za Srbi in tudi njihova politična povestnica je prežeta z eno samo svetlo in veliko mislijo: hočemo svobode, hočemo samostojnosti!

Združena poštena opozicija je s svojo akcijo med narodom že pri prvem pohodu spoznala, da je narod z njo enih misli.

Borbo za ustavnost, parlamentarizem, svobodo, borbo za politiko čistih rok je z opozicijo sprejel tudi narod. Zato je naše prepričanje v to končno zmago prepričanje svobodnega naroda!

Diktatura na Portugalskem.

Pariz, 8. junija. (Izv.) Vlada je z dekretom razpustila parlament in vse njegove odseke. General Gomez Costa je na čelu svojih čet vkorakal v Lizbono. Ljudstvo ga je viharno pozdravljalo. Nova vlada objavlja obširen program in obljubljuje popolno reorganizacijo vse državne zakonodaje in uprave. Zlasti poudarja, da je treba izpremeniti zaostali volivni red, da bodo širše plasti ljudstva mogle odločati o ljudskem zastopstvu, da je treba vladi razširiti delokrog, ter ji dati večjo moč in vpliv na državne posle. Največjo važnost polaga pa nova vlada na preureditev uprave kolonij. Kolonije so bile zadnji čas objekt izžemanja in umazanij poslov. Dohodki so se stekali v obilni meri v žepo zasebnih mogotcev in njihovih prijateljev. Nova vlada obljubljuje, da bo na najhitrejši način poskrbela za popolno »izčiščenje« in pridobila deželi tisti vpliv, ki ji gre kot tretji najmočnejši kolonijiski državi na svetu.

London, 8. junija. (Izv.) Danes so se sestali na posvetovanje 4 zastopniki delavcev in 4 zastopniki rudniških podjetnikov. Razgovori so se vršili tri ure in pol. Po seji je izjavil tajnik rudarske organizacije, da ni v položaju nastopila nobena izprememba. Za ugoden potek pogajanj ni nikakega upanja.

Zeneva, 8. junija. (Izv.) Mandatna komisija Društva narodov je danes na seji sklenila, da odloži vprašanje mandatov Iraka in Sirije na oktobersko zasedanje.

Angleško-turška pogodba.

London, 8. junija. (Izv.) Oficialno so večer objavili, da je angleško-turška pogodba, ki vsebuje likvidacijo mosulskega spora, podpisana. Pogodba je razdeljena v tri poglavja. Prvi del obravnava in določa meje. Proti prejšnji takozvani bruseljski liniji so Turki pridobili 5 kvadratnih milj ozemlja. Mejo bo podrobno določila komisija pod predsedstvom švicarskega predsednika. Komisija mora v 6 mesecih izdelati poročilo. Drugi del obravnava razmerje »dobrega sosedstva«. Določa široko nevtralno cono. Tretji del govori o izmenjavi ratifikacijskih listin, amnestijah itd. Turčija dobi 10 odstotkov od dobička petrolejske industrije v Iraku za dobo 25 let.

Izprememba vlade v Egiptu.

Kairo, 7. junija. (Izv.) Kabinet Ziwa paše je večer odstopil. Sestavo nove vlade je dobil Adly paša, voditelj liberalcev. Z Aglul paša, ki je priporočil novega predsednika, je imel daljši razgovor z angleškim vrhovnim komisarjem Lord Lloydom, ki je hotel izvedeti podrobnosti o Zagulovih načrtih. Izid razgovora je ugoden.

Adly paša je kabinet že sestavil. Sam je prevzel predsedstvo in notranje zadeve, Sarwat paša zunanje zadeve, Kemal bej Kašaba vojno. Vlada je koalicijska in jo tvorijo trije liberalci, en neodvisen in trije zastopniki Zagulove stranke. Parlament je sklican za 10. junija.

NOVI LITVANSKI PREDSEDNIK.

Kovno, 8. junija. (Izv.) Litvanski sejm je na današnji seji izvolil za predsednika republike poslanca Grünusa. Novi predsednik pripada ljudski socialistični stranki, ki ima 22 poslancev in je najmočnejša stranka v litvanskem sejmu.

WU-PEI-FU UJETNIK LASTNIH VOJAKOV

Pariz, 8. junija. (Izv.) »Newyork Herald« javlja iz Pekinja, da so maršala Wu-Pei-Fu ujeli njegovi lastni uporni vojaki, ko se je napotil k Čang-co-linu na pogajanja. V njegovi armadi je vest o pogajanjih vzbudila nejevoljo in upor. Da pogajanja preprečijo, so vojaki lastnega poveljnika ujeli in zaprli.

Politična razcepljenost na Poljskem.

V poljskem političnem gibanju vlada že od nekdaj silna razcepljenost. Takoj po vpostavitvi nove poljske republike se je mnogo sodnih političnih strank združilo iz vseh treh pokrajin, v katere so bili preje Poljaki razdeljeni, toda kljub temu obstoja danes na Poljskem 94 političnih strank in organizacij. Vštete so tu stranke vseh narodnosti kakor tudi mladinske organizacije. Od 94 organizacij je poljskih 48, 46 pa je drugonarodnih, ukrajinskih, rutenskih, judovskih in nemških. V sejmju in senatu je zastopanih 31 strank, ki tvorijo 20 klubov. Vse druge stranke pa so brez parlamentarne reprezentance. Od 31 strank, zastopanih v parlamentu, je poljskih 14, 17 pa drugonarodnih.

Poljski parlament ima 442 poslancev, senat pa 111. Poljske stranke so zastopane v parlamentu s 357 poslanci, v senatu pa imajo 77 zastopnikov. — Desnica, ki šteje 164 poslancev in 47 senatorjev, je razdeljena na sledeče skupine: ljudsko nacionalna zveza z 99 poslanci in 30 senatorji, krščansko-narodni klub z 22 poslanci in 9 senatorji in poljska krščansko-demokratska stranka z 41 poslanci in 8 senatorji. — V centru je zbranih 57 poslancev in 12 senatorjev. Centrum tvori kmetška stranka Piastov (vodi jo Witosz) in katoliška ljudska stranka. — Najbolj razcepljena pa je levica. Od 136 poslancev in 18 senatorjev jih pripada 71 kmetjskim grupam, 56 pa delavskim. Kmetjski poslanci imajo 5 klubov: Klub dela, Kmetška zveza, »Wyzwolenie« in »Jedność Ludowa« (skupen klub), radikalna kmetška stranka in neodvisna kmetška stranka. Delavski poslanci so razdeljeni v treh klubih: socialni demokrati, narodna delavska stranka in komunisti. Komunistični klub šteje samo 6 članov, od katerih sta bila samo dva izvoljena na komunističnem programu, drugi štirje pa so stopili v klub šele kasneje.

Zelo močne so na Poljskem narodne manjšine, ki imajo skupno 122 poslancev in senatorjev.

Mednarodni urad dela.

Kakor smo na kratko že poročali, je bil v nedeljo v Ženevi slovesno otvorjen in posvečen novi dom mednarodnega urada za delo. Slavnost se je izvršila ob navzočnosti zastopnikov vseh držav in ob veliki vdeležbi odličnega občinstva. Nastopilo je nič manj kot 22 govornikov.

Prvi je govoril švicarski zvezni predsednik Häberlin, ki je izrazil voščila švicarskega ljudstva in novi dom dela postavil pod simbol miru in pravičnosti. Drugi oziroma slavnostni govor bi bil moral imeti angleški zunanji minister Chamberlain, a se je radi utrujenosti od potovanja dal opravičiti in ga je nadomestoval angleški zastopnik v upravnem svetu mednarodnega urada za delo. V imenu Nemčije je govoril minister dela Brauns, za Belgijo Haymanns, za Francijo minister dela Durafour, itd., za Češkoslovaško pa dr. Beneš.

Nato je zgraditelj doma arhitekt Epitoux (Lausanne) upravnemu predsedniku Fontaine-u, ki je predsedoval zboru, izročil tri ključe, katerih enega je le-ta obdržal, druga dva pa izročil predsednikoma skupine delodajalcev in delavcev z besedami: »Skoz ena in ista vrata vstopajo zastopniki vlade, delodajalcev in delavcev k skupnemu delu. Vsaka skupina je čuvarica tako poslopja kakor naše ustave in našega skupnega dela.

Vrsto govorov sta zaključila generalni tajnik Društva narodov Sir Eric Drummond in pa ravnatelj mednarodnega urada dela Albert Thomas, ki je poudaril svrhu novega doma in rekel: Mi vstopamo v ta dom, zvesto se spominjajoč vseh tistih, ki so se skoz stoletja borili, da se indistrijski napredek ne bi vršil v zatiranju in trpljenju. Zakaj v vsakem človeškem delu tiči več dela mrtvih kakor živih. Vstopamo z obljubo, da bomo dobro delali. V to pa ni dovolj, če je človek za tako stvar navdušen. Treba je preko tega dnevno z marljivim in inteligentnim delom neprestano iskati najboljših sredstev, kako bi se začela človečnosti in enakosti prenesla v resničnost življenja in bi se doseglo, da pravica dela ne ostane samo papirnata ustava, ampak živa vest organiziranega dela.

Mešanica zlobe in neumnosti.

»Jutro« ni več, da je g. poslanec Sušnik interveniral pri prosvetnem ministru radi neredbe ljubljanskega prosvetnega oddelka, da naj se po šolah v Sloveniji pobirajo prostovoljni prispevki za zgradbo pravoslavne cerkve sv. Save v Beogradu. »Jutro« seveda dobro ve, da se od katoličanov že po cerkvenih zakonih ne sme zahtevati zbiranje prispevkov za nasprotne cerkve in da katoličani tega ne smejo storiti. »Jutro« tudi dobro ve, kaj pomenijo »prostovoljni« prispevki po ljudskih šolah, ki je naredba višje oblasti prostovoljno povelje za ljudsko šolsko delo. »Jutro« tudi dobro ve, da je sam prosvetni minister spoznal neumnost te neredbe. »Jutro« se bo tudi spomnilo svojega boja zoper pobiranje darov za zvonove na Homcu med katoliškimi Slovenci, zoper popravo strehe na cerkvi v Tunjicah, zoper popravo župnišča v Žužemberku, in vendar, ko se zavzema za zbiranje darov za pravoslavno cerkev in ko odvrta ljudi od zbiranja darov za katoliške ustanove — najde v tej zmešanosti še podlago za še bolj zmešana dejanja o Koroškem predavanju na Rakeku, kjer da je pozabil omeniti vlogo dr. Zerjava o odpravi jezika, o neki asimilaciji, za katero da je SLS, o »klerikalizmu, separatizmu, ujedinjenju, germanstvu na Koroškem in Štajerskem, slovenskih literarnih delavcih, zapravljeni Koroški, Pohorju in Premurju, ki da bi bilo brez srbske zmage izgubljeno. Vse to spravlja »Jutro« v zvezo z naredbo prosvetnega oddelka, da se naj pobirajo darovi po naših šolah za pravoslavno cerkev in s protestom poslanca Sušnika proti tej naredbi! Mi pričakujemo še nadaljnega napredovanja »Jutra« na tej poti in bomo v kratkem brali v njem razmotrivanje o vplivu ljubljanskega tramvaja na — konjerejo.

Pribečevič na opolzki poti,

Časopisje beleži Pribečevičev shod v Šabcu kot pot navzdol samostojne demokratske stranke. Soglasno se obsoja njegova samovoljna interpretacija čl. 58 naše ustave, ko je dejal: »Mi poznamo čl. 58 ustave, po katerem se je kralj zaprisegel na edinstvo naroda, a ne na sporazum plemen. Kaj je hotel zakonodajalec s tem členom? Hotel je, da bodi državna politika taka, da se vanjo ne morejo vtikati niti najvišji državni faktorji.« Ta izpad Pribečeviča obsojajo zlasti radi tega, ker je ravno samostojna demokratska stranka hotela veljati za edino zaščitenico monarhizma. Nadalje poudarjajo, da ravno ti izpadi kažejo najbolj, kakšen kaos vlada glede politike v glavah voditeljev samostojne demokratske stranke. Pribečevič očitno misli, da se edinstvo more ohraniti samo z njegovimi metodami sile in nasilja ter se ne more živeti v misel, da so bratstvo, notranje edinstvo, prijateljski odnošaji med posameznimi narodi predpogoj pravega edinstva, za katero se opira čl. 58. ustave. Nerazumljivo je ravno od Pribečeviča, da kritizira krono na tak način na javnih shodih. Pribečevič ne misli, da je v politiki neumnost največji greh, kateri se da težko popraviti. — Drugi listi ugotavljajo, da Pribečevičevih besed sploh ni jemati več — resno!

RADIČEVCI IZŽVIŽGANI.

Po informacijah belgrajskega »Vremena« in »Hrvatske Rijee« je bil v Dubrovniku izžvižgan radičevski poslanec Rude Bačinić. Bačinić je napovedoval shod v dvorani Hrvatske zadruge. A komaj je začel govoriti, so se dvignili zborovalci in pričeli tako žvižgati, da je bil shod razpuščen. »Hrvatska Rijee« pripominja k temu, da bi bilo treba tako postopati proti vsem onim, ki niso znali dostojno izvrševati narodnega pooblastila in posla.

NOVA ZMAGA J. M. O.

Pri ponovnih vakuških volitvah v Mostarju zadnjo nedeljo je popolnoma zmagala lista Jugoslovanske muslimanske organizacije.

DOBROVOLJCI PROTI RADIČU.

V nedeljo so v Sarajevu zborovali bosanski dobrovoljci. V svojih govorih so predvsem napadali agrarno politiko Pavla Radiča. V tem smislu je tudi sprejeta resolucija.

POSLANEC DR. ANDJELINOVIĆ SE JE VRNIL IZ ALBANIJE.

Poslanec dr. Andjelinović, ki je šel studirat albanske razmere, se je v pondeljek vrnil v Split. Ob priliki svojega bivanja v Albaniji je bil sprejet v avdienci od predsednika republike Ahmed Zogu.

Beležke

△ **Predsednik Unije o centralizmu.** Ob priliki 150 letnice, odkar se je položil temelj napredka in moči združenih držav severne Amerike, je predsednik Coolidge imel v Williamsburgu v Virginiji političen govor, v katerem je dejal med drugim: »Ni centralizma, ki je obstojal ali še kje obstoji, da ni dovedel do birokracije, tiranije, krutosti, reakcije in padca.« — Centralistični demokrati bodo gotovo poslali ameriškega predsedniku en izvod »Jutra«, da se začne iz njega učiti politično abecedo in postane naprednejši v svojih »starokopitni« nazorih, ki so protidržavni, proti narodni, protidinstični in nazadnje še — »klerikalni« —

△ **Poglavje o dvoletnosti.** »Jutro« menda samo sebi ne verjame, a upa, da mu bodo verjeli drugi, ko zlagano-idealno frazari: »Klerikalci se skrbno izogibajo v svojih listih vsakemu večjemu napadu na radikalno stranko... Napadajo pa samostojne demokrate, ki nosijo glavno težo borbe proti sedanjemu koruptnemu režimu...« Mi torej ne napadamo radikalov! Za vas je to resnica, če nočete brati! Da pa nosijo samostojni demokrati glavno težo borbe proti koruptnemu režimu, je dokazal zadnji shod v Ljubljani in pa poziv »Jutra«, naj se pristaši ne udeležijo protikorupcijskega shoda!

△ **Druga fotografija.** »Narodni Dnevnik« razmotriva o mrtvili v vladi in se je spravil nad vladno koalicio ter ugotavlja: »Ta (vladna) koalicio ima vse predpogoje za plodno delovanje, vseeno pa ne more razviti nobene delavnosti, ker nima nobene politične linije... in dalje: »ampak ni vladna koalicio najvažnejša stvar, temveč interes prebivalstva. Ta pa pravi, da je treba v državno gospodarstvo uvesti štednjo, uničiti korupcijo, izvesti izenačenje davkov in poskrbeti za razvoj našega narodnega gospodarstva. Vse to pa je mogoče izvesti le, če ima vlada jasno politiko in če v resnici hoče vse te glavne naloge izvesti.« — Torej vlada nima politične linije in glavna stvar ni vladna koalicio, temveč interes prebivalstva! Čutimo prijetno dolžnost, da ugotovimo, da je »Narodni Dnevnik« z nami enih misli in si dovolimo izraziti trdno prepričanje, da bodo izostale izjave našega dičnega Janeza Pucelja o delu vlade, ki... ki... ki... navsezadnje ne izbegava niti vprašanja o korupciji, da o njegovi ravni politični liniji sploh ne govorimo...

△ **Tudi priznanje...** Zagrebška Pribečevičeva »Riječ« piše: »Opozicijski, idejni, politični in kritični tisk se mora redno boriti s težkimi razmerami v borbi za obstanek. Običajno je materijalni deficit kroničen...« Ugotavljamo, da še nismo slišali iz demokratskih vrst nobene ugotovitve, kako je pa tedaj, kadar so samostojni demokrati na vladi...

△ **Janez Pucelj je govoril...** Splitski »Novi dobič« je dal interview, kot pred časom našemu »Narodnemu Dnevniku«. Takrat je napravil ponesrečen dovip, da vlada ne izbegava nobenega vprašanja o korupciji, sedaj pa pravi, »da je sedanja politika sporazuma edino mogoča, zdrava in pametna politika in vsak poskus onemogočiti to politiko bi bil poskus proti obstoju naše države. To uvideva i Uzunovića, vsi pametni radikali, HSS in — mi.« Takih državnih izjav smo bili navajeni kvečjemu še iz ust dr. Niko Zupaniča iz Griblja.

△ **Prijetna dolžnost** nam je ponoviti večeršnje prečkovanje, ko smo ugotovili: »V nedeljo je imel v Šabcu Pribečevič shod. Zagrebški listi poročajo iz Beograda, da se je shoda udeležilo okrog 1000 ljudi. Slovenski narod« je pritačnil zraven še svojih 2000, tako da je videl na zborovanju 3000 ljudi. Če še današnje »Jutro« nekaj doda pa bo poročilo točno in v Jugoslaviji smo imeli zopet eno manifestacijo narodnega edinstva z najmanj 5000 zborovalci.« — Mi, ki poznamo to stran »Jutra« se nismo mogli zmotiti. Večerašnje »Jutro« ima res — 5000 ljudi! »Pa to še ni vse nič!« — Zagrebška Pribečevičeva »Riječ«, je »Jutro« odnesla rekord in je videla kar — 6000 ljudi! Čez en mesec bo vsak od njih dobil dvojčke.

London, 8. junija. (Izv.) V Saalfordu je vsled spora radi zaposlovanja neorganiziranih delavcev stopilo v stavko 3000 organiziranih pristaniških delavcev.

Pariz, 7. junija. (Izv.) V ministrskem svetu je sporočil Painlevé, da so francoske čete, ki operirajo v Džebel, zavzele Sulhad, glavno mesto ondotnih Druzov. S tem je smatrali odporno silo džebetskih Druzov kot strto.

Teheran, 7. junija. (Izv.) Mostoviol-Mamalek je prevzel sestavo nove vlade.

Kaj se godi doma

Francoski gostje v Ljubljani.

Za včeraj popoldne je bil v Ljubljani napovedan prihod francoskih gostov, pevski društvi iz Lyona in Grenobla, nad 300 oseb, ki so prišli v našo državo ter so se iz Belgrada preko Zagreba vračali skozi Ljubljano v Francijo. Sprejem je bil nad vse pristrčen. Že ob pol treh so se zbirali na Miklošičevi cesti šolarji. Številno občinstvo se je zbralo na kolodvoru.

Na kolodvoru so bili zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter raznih društev, razni dostojanstveniki, šolska mladina, vojaška godba, akademično dijaštvo itd. Posebni vlak, od državne uprave gostom dan na razpolago, je s francoskimi gosti prispel z 20 minutno zamudo ob 3.40. Navdušeni »Živijo«-klici so sprejeli pribece. Francoski gostje so odgovarjali s klicem »Vive la Yougoslavie!« Godba je zaigrala francosko himno »Allons enfants«.

Veliki župan g. dr. Baltić je pozdravil goste kot predstavitev državne oblasti. Voditelj gostov se je velikemu županu zahvalil za pozdrav in za simpatije, ki jih jim izkazuje slovenski narod ter končal s klicem: Vive la Slovenie! — V imenu ljubljanske šolske mladine je neka učenka pozdravila goste in jim poklonila lep šopek. Kratko so pozdravili goste gospa dr. Vodopivčeva, rektor dr. Pitamic, pesnik Oton Župančič, zastopnik vojaške oblasti in dr. Pless, nakar se je razvil sprejod. Na Francoze se je vsulo cvetje. Sprejod je korakal po Miklošičevi cesti pred magistrat. Občinstvo je goste ves čas sprejod navdušeno pozdravljalo, jim metalo kite cvetja in jim vzklikalo: Vive la France in Zivela Francija!

Pred magistratom se je sprejod ustavil. Gerent g. dr. Puc je pozdravil došle goste v imenu mestne občine ljubljanske najprej v slovenskem, nato pa v francoskem jeziku. Občinstvo je goste navdušeno pozdravljalo. Ko so se Francozi zapeli svojo himno, je navdušenje priklopelo do vrhunca. Z magistratnega balkona so metali šopke cvetja. Za prijazen sprejem se je zahvalil senator in župan mesta Grenoble ter se nad vse laskavo izrazil o lepoti naše slovenske domovine.

Od tu so se gostje razšli ogledovat Ljubljano, na grad in v Tivoli. Največ jih je odšlo v obe bližnji cerkvi. V frančiškanski cerkvi se je zanimal francoski gost, ki je organist v Grenoblu, za orgle. G komponist p. Hugolin Sattner je bil tako prijazen, da mu je pokazal razne registre, s katerimi je francoski organist podal nekaj francoskih orgelskih proizvodov. Ob petih se je en del Francozov zbral v Zvezdi, kjer je pevski zbor priredil majhen pevski koncert. Najprej so zapeli neko francosko pesem, nato pa tri pesmi, ki so povsem podobne slovanskim narodnim pesmim. Občinstvo je bilo za odpete pesmi zelo hvaležno in je pevcem navdušeno ploskalo ter jih prosilo, naj še zapojejo. Zapeli so še dve kitlici svoje francoske himne »Allons enfants« in na koncu pa zopet francoski tekst »Bože pravde«. Cudili smo se njihovim čistim glasovom, dasi so napravili tako dolgo pot.

Iz Zvezde so se gostje podali še na razgled po mestu. Hvalili so snažnost mesta, češ da je Ljubljana povsem moderno mesto. Lepo so se izražali o ljubljanskih cerkvah, o njih slikarjih in drugi notranji opremi. Zelo jih je veselilo, da so izstopili v Ljubljani in videli tudi Ljubljano, glavno mesto Slovenije.

Ta izlet je bil izvrstno organiziran. Nad 300 oseb je sprejel na državni meji Belgrajčan Svetislav Petrović ter jih vodil vso pot do Belgrada in nazaj do državne meje v Postojni. V Belgradu je bil poseben odbor za sprejem in vodstvo gostov s predsednico gospo Leosavo Hrističevo. Bili so v Belgradu od 4. do 7. junija, delali izlete v okolico, po Donavi ter priredili razen v Belgradu koncert v Palanki, kjer živi mnogo Srbov, ki so bili v Lyonu in Grenoblu v bolniški oskrbi.

Imeli so najboljšo vtise o naši državi in o ljubeznivosti naših ljudi. Ljubljanski sprejem, ki

je bil na hitro roko organiziran, jih je popolnoma prevzel, tako da so težko jemali slovo od naše države, tembolj, ker se jim v Italiji ni godilo tako dobro. Pravili so, da so se čutili pri nas kot doma.

Za odhodnico je igrala v kolodvorski restavraciji železničarska godba, »Ljubljanski zvon« pa je pridno prepeval slovenske narodne pesmi. »Tam žez izaro« so jim gostje razlagali kot srčno bol za izgubljeno Koroško.

K odhodu je prišla tudi vojaška godba. Med gromovitim klicanjem v slovo, igranjem obeh godb, je vlak počasi odvedel ljube goste proti Italiji, kjer se ustavijo za en dan v Milanu, potem pa se vrnejo domov, kamor dospejo v četrtke. Zagotavljali so nas javno in privatno, da jim ostane Slovenija in Ljubljana v neizbrisnem spominu.

Pismo g. Klekla prekmurskim rojakom v Ameriki.

Med našimi Prekmurci v Ameriki je zavladalo veliko veselje, ko so izvedeli, da jih obišče ob priliki evharističnega kongresa v Chicagu naš voditelj g. Klekl. Iz vseh pokrajín so prihajala prisrčna vabila in po izpričevanju onih, ki so se zadnji čas vrnili domov, so se začele velike priprave za čim lepši sprejem.

G. Klekl se je resno pripravil, da obišče naše rojake v tujini, s katerimi je v neprestanem stiku potom Novin, Marijinega lista in pisem. V zadnjem momentu so se razmere izpremenile. G. Klekl ne more iti v Ameriko. Radi tega je v zadnjih »Novinah« naslovil na »brate in sestre v Ameriki« posebno pismo, v katerem pojasni, zakaj jih ne more obiskati ter jih prosi, da mu ne vzamejo za zlo, da je v zadnjem trenutku odstopil od svojega namena.

Kakor izjavlja, so se mu postavile na pot tri ovire in sicer: 1. Mati mu je zbolela, ki mu je, odkar je izgubil očeta, edini zemeljski zaklad. »Tega zaklada ne morem ostaviti in se podati na dolgo pot.« — 2. Kot poslanec si šteje v dolžnost, da je doma, ko je na dnevnem redu tako važno vprašanje, kakor je izvedba agrarne reforme. »Za kruh gre, za vsakdanji kruh tisočem in desetisočem. Ko pa se ta kruh deli, je nevarnost, da pride naš narod popolnoma ob kruh, ako kupi zemljo tako, kakor se mu ponuja ali kakor se mu od strani nekaterih vsiljuje. Da te tisoče naših ljudi rešim prevare, — — — moram ostati doma.« 3. G. Klekl je bil povabljen v Ameriko z namenom, da obišče vse pokrajine. Za to bi potreboval mnogo časa. »A tega časa mu ne dovoljuje ne zdravje, ne služba.«

Upamo, da bodo naši rojaki v Ameriki zadovoljni s podanimi razlogi. Prisotnost g. Klekla je sedaj doma v resnici zelo potrebna, ker vstajajo krivi preroki, proti katerim je treba ljudstvo ščititi.

Občni zbor invalidske zveze v Ljubljani.

Po novih pravilih je morala vsaka podružnica in nazadnje tudi izvršilni odbor zveze vojnih invalidov imeti izredni občni zbor. Ker se v dveh tednih vrši invalidski kongres iz cele države (letos na Cetinju), se je zelo mudilo in Ljubljana je preteklo nedeljo pozvala svoje podružnice, katere pa se sedaj nazivljejo krajevni odbori, naj se zbere na občni zbor. Vrhil se je v dvorani Mestnega doma ob devetih popoldne. Mislili so, da bo zborovanje burno, ker so se bali, da ne bi nastopili invalidi iz Štajerske za odcepitev od ljubljanske centrale. Pa nič tega. Tako mirnega občnega zbora invalidi še niso imeli. K temu je mnogo pripomoglo to, da se iz Zveze čezdaljebol izriva strankarstvo in skuša uveljaviti resno in strokovno delo. Prav vsi delegatje Štajerske so bili proti delitvi na ljubljanski in mariborski odbor, zato je tudi ostalo pri starem, namreč, da je Ljubljana središče invalidske organizacije v Sloveniji. V prvi vrsti je bil za ne-

delitev zastopnik iz Maribora sam. Le v toliko se spremeni, da bo v prihodnje eno leto občni zbor v Ljubljani, drugo leto pa v Mariboru. Grajal se je postopanje osrednjega odbora v Belgradu napram Sloveniji ter naročilo delegatom, naj na kongresu v tem smislu nastopijo. Razumljivo, invalidski zakon je za častnike še dokaj dovoljen, za višje celo izboren, a v Srbiji je številno oficirjev-invalidov nebroj. Zase so si tudi precej dobro postlali, medtem ko so na »prostake« preko pozabili. Tako pač merodajni činitelji razumejo bratstvo. Izvoljen je bil zopet stari odbor, le namesto ponesrečenega Sterleta je prišel v odbor Geč iz Maribora. Ob dveh popoldne je bil lepo uspeli občni zbor zaključen.

Krčevina pod vodo.

Prebivavci v Krčevini pri Mariboru, posebno oni nad tremi ribniki, se ne spominjajo tako silovite nevihte, kakor je divjala v ponedeljek med 14 in 18. Najprej je začela padati kot orehi debela toča in za točo se je ulil dež. Ker so občestni jarki in grabe v precej zapuščenem stanju in preozki, so se razlili hroudurniki s hribov nahrumele vode po travnikih, vrtil in cestah. Voda je uničila vse, kar je še preostalo po toči. Po tej nesreči opominjamo krčevinski občinski urad, naj si ogleda ter izčisti občestne jarko, da bo lahko odtekala preobilna deževnina. Vsi Krčevinarji smo po tej vremenski nezgodi hudo prizadeti in jo bomo občutili tembolj, ker smo skoraj vsi prav revnega stanu. Obratamo se tudi do davčne oblasti, naj uvidi naše bedno stanje in naj se nas usmili pri odmeri davkov!

Težke nesreče.

Na kolodvoru Ribnica-Brezno na progi Maribor—Dravograd, se je dne 7. junija pripetila težka nesreča. Lokomotiva je odrezala desno nogo nad kolonom 54 let staremu železničarju Ferdinandu Piršu. Pirš je bil zaposlen pri polnjenju kotla z vodo in je na nerazumljiv način zašel pod kolesa polagoma vožeč lokomotive. Težko ranjenemu železničarju so napravili na kolodvoru zasilno obvezo ter ga prepeljali z vlakom v mariborsko bolnico.

Na nedeljsko dirko na Teznu se je vozil na motornem kolesu Vaclav Vošinek skupaj s 14 letno Marijo Kores s Koroške ceste. Ko je hotel zavoziti s ceste na dirkališče, je nenadoma zavozil v njega neki fjakar ter ga prevrnil. Oba sta se pri padcu težko poškodovala in Marijo Kores je moral rešilni oddelček prepeljati v bolnico, ker si je prebila lobanjo.

V Spodnjih Grušovljah pri Sv. Petru v Savinjski dolini se je pripetila na praznik sv. R. T. težka kolesarska nesreča. Nekaj tamošnjih fantov si je nabavilo po lanskem dobrem hmeljskem izkupičku motorna kolesa. Fantje so sklenili, da bodo ob nedeljah in praznikih mesto popivanja gojili rajši kolesarski sport. Na praznik sv. R. T. je drvel na motornem kolesu po cesti Stanko Tavčar iz Gornjih Grušovelj ravno ob času, ko so šli ljudje k popoldanski službi božji. Pri tem dirkanju je zadel v kolesarja Franca Hriberšek, člana šentpeterskega orlovskega odseka. Valed trčenja sta padla oboja v občestni jarek in obležala nezavestna. Hriberšek si je zlomil pri nesrečnem padcu spodnjo željst, ključnico in dobil še težke notranje poškodbe. Na zdravnikov nasvet so prepeljali ponesrečenega v celjsko bolnico. Motoekidisti naj bi iz tega žalostnega slučaja že vendar enkrat izprevideli, da je treba voziti mimo hiš in na ovinkih malo bolj počasi.

V Delnicah se je nahajala na železniški progi neka Slavica Šporer. Brzovlaku se v svoji zamišljenosti ni umaknila, vlakovodja pa tudi ni mogel več ustaviti vlaka in stroj je deklici odrezal nogo in jo težko ramil na glavi. Prepeljali so jo takoj z istim vlakom v sušaško bolnico.

Tatovi otrok.

V Bosni se je pojavila družba ciganov, ki si je nadela nalogo, da krađe otroke. Policija seveda družbo zelo pridno zasleduje. Sploh je treba na otroke, posebno na deklice, zelo paziti, ker se po vsod po državi dogajajo slučaji, da hudeleci ali

hudodelke zapeljejo otroke z raznimi grdimi nameni.

Svedrovci pridno na delu

Pri Sv. Martinu pri Vurbergu so v noči na 3. junij v lomili doslej neodkriti vlomilci v klet posestnika Ramuta, kjer so se obilno pokrepčali. Ko so si napili korajže, so v lomili v trgovino trgovca Franceta Kranjc. Iz trgovine so odnesli raznega blaga v skupni vrednosti 50.000 Din. O vlomilcih doslej še ni nobene sledi. Istodobno se je zgodil vlom na Bregu pri Ptuj in sicer v trgovino trgovca Sorka, kateremu so neznan lopov tudi odnesli obilo blaga.

Brodar jih je rešil smrti.

Zadno soboto se je peljalo v večjem šolnu iz Maribora proti Gornjem Duplaku precej splavarjev, ki so gradili splave pri Sv. Ožbaltu nad Mariborom. Z mokšimi se je peljalo več žensk, a cela družba je pogledala pred odhodom preveč v kozarce. Po neprevidnosti je zadel čoln te družbe ob brod pri Gornjem Duplaku. Čoln se je prekucnil in splavarji s spremljevalkami vred so popadali v deročo in močno naraslo Dravo. Brodar je imel pri pogledu na to nesrečo tolikanj prisotnosti duha, da je hitro odpel od broda rešilni čoln in rešil gotove smrti žlane zgoraj omenjene družbe.

Cerkveni tatovi.

Tudi ta sodrga se pri nas vedno pogosteje oglašča, dočim smo prej redko čuli o takih lopovščinah. V Ljubljano prihaja vedno več delomržežev in postopačev ter nevarnih vlomilcev, ki potem še druge zapeljejo. Včeraj je prijavil cerkovnik Križevniške cerkve Karel Polek, da je našel v stranski kapelici odprt in seveda prazen nabiralnik. Koliko je bilo v njem denarja, ne more vedeti, pač pa se v tem nabiralniku redno precej nabere. Par dni nato pa je presenetil mož v cerkvi dva mlada Sloveka. Eden je stal pri vhodu kapelice, tovariš pa je ravno izstopil iz nje. Toda lopova sta ga zapazila in zbežala. Oba sta srednje velika in žedno temno oblečena, več pa cerkovnik ni mogel ugotoviti.

Samomorilska epidemija

Rekelj Anton, 60 letni tovarniški upokojenec na Javorniku pri Jesenicah, bi bil moral 8. junija na cesto iz bornega stanovanja, katerega mu je odpovedala lastnica, ki je njegova nečakinja. Mož ni vedel, kam bi, pa si je v svojem obupu v noči od nedelje na ponedeljek pred stanovanjem na hodniku privezal vrvi, na kateri so ga sostanovaleci v ponedeljek zjutraj našli mrtvega viseti.

Na križišču Gosposvetske in Dunajske ceste v Ljubljani se je včeraj nenadoma zgrudila neka mlada ženska in se začela zvijati v silnih krčih. Ljudje so priskočili k njej in so ji dali vode, obnem pa poklicali rešilno postajo. Dekle so prepeljali že nezavestno v bolnico. Tam so ugotovili, da je to neka 24 letna služkinja, ki se je zastrupila z litolom. Vzrok poskušenege samomora ni znan, ker dekle noče ničesar povedati, mislijo pa, da jo je gnala k temu nesrečna ljubezen. Dekle je rešeno in bo kmalu izpuščeno iz bolniške oskrbe.

Na Stadionu bo dne 27. junija t. l. orlovska prireditve!

Športne obleke

za turiste, lovce, tenis po meri in lastni izdelavi in preskrbite najbolje pri

Drago Schwab — Ljubljana.

Priprave za evharistični kongres v Chicagu.

Cez nekaj tednov bodo od 20. do 24. t. m. praznovali osemindvajseti mednarodni evharistični svetovni kongres v Chicagu. Gotovo bo ta kongres z ozirom na sijaj in slovesnost najbolj imeniten od vseh prejšnjih kongresov. (Zadnji je bil leta 1912. na Dunaju.) Letošnji evharistični kongres v Chicagu bo največja verska katoliška manifestacija vseh časov. Vse priprave se vršijo po velikopoteznem, prav ameriškem načinu; kaj takega si moremo Evropejci komaj predstavljati v duhu. Pri pripravah za ta kongres sodelujejo vse cerkvene in državne oblasti, vsa trgovska in obrtna podjetja, vse železniške in ladijske in podobne družbe ameriške. Celo vse drugo ljudstvo, ki ni katoliško se živo zanima za ta evharistični kongres. Tako je n. pr. pozdravil kongres predsednik protestantskih cerkv v Chicagu, rev. Clifford W. Barnes, s sledečimi besedami: »Katoliška Cerkev sme pri svojem delovanju, da pospešuje zvišene pravice Kristusove na socialnem, gospodarskem in političnem polju s pomočjo mednarodnega evharističnega kongresa, računati na to, da ji želi največje uspeha vse krščanski narod v Chicagu... Upamo, da bo ta evharistični kongres, ki ga bo vodil kardinal iz Mundeleina, poglobil duhovno življenje naše družbe in našega naroda in bo obyaroval naš narod

onega materializma, ki uničuje njegovo dušo.« Poglavar judovskih družb v Chicagu, rabinec Louis M. Mann, eden izmed prvih voditeljev ameriškega židovstva, piše: »Čast mi je, da morem pozdraviti mednarodni evharistični kongres, ki bo počastil naše veliko mesto. Če bo zapustilo tisoče in tisoče mož in žena svojo domovino, delo in družino, da se udeleži te samo verske prireditve, potem je to dokaz, kako se vse upira materializmu današnje dobe in je to mogočen izraz duhovne oblasti, ki prebiva v človeških srcih. Čeprav sem Žid, vendar sem vesel preropenja, ki ga bo ves svet deležen na tem kongresu. Ker sem verski učitelj, vem, da se bodo nehote okoristile verske sile naših katoliških bratov, ko bodo pričujoči pri tem čudovitem pojavu verske zvestobe. Bog blagoslovi vse Vaše delo in Vaš trud!«

Predsednik vseh bank v Chicagu, Albert W. Harris, pravi: »Vsa bančna podjetja tega mesta se bodo združila, da bodo dostojno sprejela to veliko katoliško prireditve. Prav je, da se prirejajo taki verski kongresi zdaj in v bodočnosti, saj pričajo o silah, ki plemenito vplivajo na človeštvo.« William R. Dawes, predsednik trgovske zbornice v Chicagu, ki je najmočnejša svetovna skupina te vrste, piše: »Chicagu najpristrčneje pozdravlja vse udeležence evharističnega kongresa. Prosilni smo vodstvo kongresa, da se posluži našega sodelovanja vsepovsod, kjerkoli utegnemo kaj pomagati. V dneh kongresa bodo oči vsega katoliškega sveta uprte

v Chicagu. In trdno smo prepričani, da bodo vsi obiskovalci Chicaga polni prijateljstva za nas zapustili naše mesto, saj ne bo nikogar med nami, ki se ne bi potrudil, da ne bi bil z največjo pozornostjo in ljubeznivostjo na razpolago vsem posetnikom tega kongresa.« (Spomnimo se našega katoliškega shoda — in kaj je pisalo tedaj »Jutro«! Op. prev.)

V Chicagu pričakujejo do dva milijona vdeležencev. Prišli bodo ne le iz Združenih držav ameriških, temveč tudi iz vse Amerike, iz vseh dežel svetá. Že zdaj so se prijavile večje skupine z Angleškega, iz Irske, Škotske, Belgije, Francoske, Švice, Španske, Italije, Nemčije, Poljske, Avstrije, Ogrske, Hrvaške in Slovenije. Dalje pridejo posebne skupine iz Kanade in Mehike, iz Srednje Amerike in Kolumbije, iz držav Peru, Argentine, Chile, Brazilije, Paragvaja in Ecuadora. Pridejo tudi manjše, a izbrane skupine s Kitajske in Japonske in s Filipinov; celo iz Afrike pridejo in skupina romarjev s Kaplanda. Iz vsega sveta pridejo kardinali, škofje in duhovniki katoliške Cerkve. Zdi se, da bo v Chicagu več višje duhovščine, kot je bilo — razen v Rimu — sploh kdaj kje skupaj. Med drugimi škofi vseh narodnosti in držav, pride na ta kongres tudi najstarejši katoliški škof, msgr. Frančišek Redwood, rojen 1839. leta in že od leta 1874 škof v Wellingtonu na Novi Zelandiji.

Zastopnik in namestnik papeža, papeški legat kardinal Bonzano, se bo pripeljal v Chicagu s posebno, nalašč zanj in njegovo

premišnje določeno ladjo »Aquitanea«, ki bo vihrala na njej belo-rumena papeška zastava.

Nič manj kot 25 različnih odborov, ki štejejo 400 oseb, je že vse leto na delu s pripravami za prevoz, sprejem, prenočišča, prehrano in podobne stvari za evharistični kongres. V raznih hotelih Chicaga bo moglo prebivati 75 tisoč oseb, še več jih bo seveda v zasebnih stanovanjih katolikov in protestantov. Za prenočišča so preuredili tudi velikanske parnike, ki so pravi »plavajoči hoteli«. V bližnjih mestih: Evanston, Waukegan, Kenosha, Milwaukee, Aurora in Joliet bo prostora za deset in deset tisoče ljudi. V vseh šolah bo prenočevalo več kot milijon vdeležencev. Pripravljali odbori so v zvezi s 7533 trgovskimi podjetji, ki bodo nabavljali živila. Vse mesto bo okrašeno s papeškimi zastavami. Posebna zdravstvena komisija bo skrbel za morebitno zdravniško pomoč.

Čeprav ima Chicagu 250 cerkvá, vendar ne bo dovolj prostora, da bi mogli na tisoče duhovnikov opraviti sv. maše v njih. Zato so na novo pripravili altarje in svete posode v vrednosti čez 125 tisoč dolarjev. Ko bodo končane slovesnosti kongresa, bodo vse te posode razposlali ubožnim cerkvam in misi-joniščem.

Glavna zborovanja bodo na velikanskem stadionu, ki je ob Michiganskem jezeru in se imenuje »Soldier Field«, dalje v slavnem »Kolizeju« in teološkem semenišču »St. Mary of the Lake« (Sv. Marija ob jezeru) v Mundeleinu.

Dnevne novice

★ **Procesija sv. Rešnjega Telesa v Belgradu.** Minolo nedeljo se je v Belgradu na izredno lep način vršila procesija sv. Rešnjega Telesa. V katedrali sv. Kruški ulici je opravil slovesno sv. mašo generalni vikar msgr. A. Gecan. Nato se je razvila po glavnih ulicah procesija z Najsvetejšim. Udeležba je bila izredno velika. Spredaj so korakali vojaški katoliške vere in vojaška godba, nato so šli belooblečeni otroci. Posebno pazljivo je vzbujala skupina otrok, ki je predstavljala simbolično sliko, ki so jo organizirale francoske redovnice asumpcionistinj. Najsvetejše je nosil msgr. Gecan; za nekom so šli odposlanec polkovnik M. Dragutinović, apost. nuncij msgr. Pellegrinetti, njegov tajnik msgr. Paccini, odposlanec ministrstva za vere dr. Čičić, narodna poslanca dr. Hohnjec in Smodej in veliko število vernikov. Evangelja so peli v srbskem jeziku. Procesija se je izvršila v najlepšem redu in je napravila globok vtis.

★ **Versko gibanje v Zagrebu.** Zagreb šteje danes približno 135.000 prebivalcev; od teh je približno 110.000 rimskih katoličanov, 12.000 pravoslavcev, 9.000 židov, 1400 starokatolikov, 1200 protestantov, 600 mohamedancev, 400 grških unijatov in 400 kalvincev, anglikancev, husitov in drugih veroizpovedanj. V prvih petih mesecih tek. leta je zagrebškemu magistratu javilo 137 oseb, da hočejo izpremeniti svojo vero. 102 oseb sta prestopila iz rimsko-katoliške cerkve v starokatoliško; odkar pa je izšel ministerijski razpis, ki starokatoliškim zakonom odreja pravno veljavo, je proslitstvo v starokatoliško cerkev domačega ponehalo. 2 mohamedanca sta prestopila v rimskokatoliško cerkev in 2 v pravoslavno, 1 deklet iz rimskokatoliške cerkve v mohamedanstvo; 4 židje so postali katoličani, 1 je vstopil v starokatoliško cerkev. Popravljalno se je 10 katoličanov in 1 starokatolik, 4 pravoslavci so prestopili v katoliško cerkev; 5 katoličanov je prestopilo v protestantizem, 1 husit v katoličanstvo; 3 katoliška dekleta so se požidila. Največji del teh slučajev se je izvršil zaradi zakonskih zvez.

★ **Cerkveni koncert v Zagrebu.** Hrv. pevsko društvo »Lisinski« in »Zagrebska filharmonija« sta priredili 8. t. m. velik cerkveni koncert v zagrebški stolnici, na katerem sta izvajali Verdijev »Requiem«. Sodelovali so solisti ge. Zika in Pospišil ter gg. Šimenc in Križaj; vodil je koncert g. Baranović. Koncert je vzbudil med zagrebškim glasboljubcem občinstvom izredno veliko zanimanje.

★ **Umrla je 3. t. m. na Rakeku pri svoji sestri Tereziji Pavlovičič, rojena Mekinda, v starosti 76 let.** Pokojno je vojna pahnila v nesrečo in bedo. Svetila ji večna luč!

★ **Izlet jugoslov. železničarjev v Kamnik.** 7. t. m. so udeleženci kongresa jugoslov. nacionalnih železničarjev napravili izlet v Kamnik. Kamničani so jih prav pristržno sprejeli in to iz simpatij do stanu, ki vrši težko in odgovornostno polno službo. Mesto je bilo v zastavah.

★ **Nabori in naknadna prisega.** V večerajšnji objavi je bilo nekaj pomot, ki jih je treba popraviti, in sicer: Nabori v Škofji Loki bodo 27., 28., 29. in 30. julija. Na 31. julija 2. in 3. avgusta bodo nabori v Logatecu, 4. in 5. avgusta pa v Cerkljani. V ostalem velja razporedba dni in krajev, kakor smo jo včeraj objavili.

★ **Cerkvena slovesnost pri Sv. Anehu na Pohorju.** Na priljubljeni razgledni točki pri Sv. Anehu na Pohorju se bo obhajalo letos Antonovo 14. junija. Pri tej priliki bo slovesno blagoslovljen novi kip sv. Antona, ki je mojstrsko delo mariborskega kiparja g. Sojca. Blagoslovitev bo izvršil boški dekan g. Sagaj, ki bo imel glavno sv. opravilo s pridigo.

★ **Zanimiva razstava v Belgradu.** V dvorani Novinarskega kluba v Belgradu je razstavil prof. Vojislav Stevanović stare srbske inicijale in ornamente iz 12. in 16. stoletja. Med drugim so tu inicijale iz Miroslovovega Evangelija, ki slove kot najlepše v vsej stari slovanski literaturi.

★ **Na Stadionu v Ljubljani bo dne 27. junija 1926 orlovska prireditev ljubljanske ekspozičure.** Zbirališče bo zjutraj na Medijatovem dvorišču in v okolici Justične palače. Ob 9 bo sv. maša v cerkvi sv. Jožefa. Po maši bo obhod po mestu. Popoldne ob polštirih bo pa javna telovadba na Stadionu. — Polovična vožnja je dovoljena.

★ **Umrl je na Vurbergu ruski general Artifeksov.** Slovesen spreved dne 5. t. m. je vodil protiočeri Mihajlo Sludskij, ki se je lani udeležil shoda za vzhodno bogoslovje v Ljubljani. Ob odprtem grobu je govorilo več ruskih gospodov.

★ **Trboveljska premogokopna družba.** Ob priliki včeraj v Ljubljani se vršče seje upravnega sveta Trboveljske premogokopne družbe je odložil g. Markus Rotter iz zdravstvenih razlogov svoj mandat kot podpredsednik upravni svetnik. Odložila sta svoj mandat kot upravna svetnika tudi gospoda Claude de Seze in dr. Viktor Wutte.

★ **Romanje na Trsat.** Kat. prosvetno društvo na Homcu javlja vsem priglascem za Trsat in za izlet na Jadransko morje, da je ministarstvo za promet dovolilo polovično vožnjo. Društvo je od načelnika za promet glav. ravnateljstva drž. železnice v Belgradu dobilo obvestilo, da pojde poseben vlak na Sušak v soboto 10. julija t. l. Prej iz važnega vzroka ni bilo mogoče. Red vožnje se bo pravočasno dostavil, na kar ga bomo poslali vsem priglascem. Vsi, ki so se priglasi, naj pošljejo znesek za parnik in društvene stroške. Kdor želi iti, naj se čimprej priglasi, da mu pošlje mo položnico in ga vpišemo med udeležence. Naslov: Kat. prosvetno društvo Homec, p. Radomlje.

★ **Kakšno bo letošnje poletje?** Myrbach se je oglasil in prerokuje poletno vreme, nerad sicer, a prisilili so ga. V »Slovenec« smo že večkrat pisali, kaj prerokuje, in smo videli, da je skoraj vedno zadel. Če pride na cesto in sreča prijatelja, mu ta že naprej vpije: »Hvala Bogu, da Vas srečam, kakšno bo poletje?« — »Sam ne vem.« — »Pojte no, le povedati nočete.« Doma ga čaka pismo: »Blagorodni gospod doktor! V Salzkammergut bi šel rad in Vas prosim, povejte mi, ali bosta julij in avgust ugodnejša kot je bil maj!« Telefon govori: »Gospod doktor! Ali mi morete povedati, kje naj preživim letošnji dopust? Imam ga od srede junija do srede julija. Moja žena je zelo nervozna, potrebuje počitka in lepega vremena.« In tako dalje. Myrbach razlaga nato svoj način, kako išče rešitve tega težkega vprašanja in pravi, da je našel sicer znake za toplo poletje, da je pa po statistiki zadnjih let verjetnost toplega poletja samo 25 odstotna. Od zadnjih 27 poletij je bilo samo 7 toplih, na zadnjih 20 toplih jim je sledilo samo 5 toplih poletij. Zato Myrbach nikakor ne more prerokovati toplega in lepega poletja, čeprav so nekateri znaki za to. »Amerikanec Browne gre sicer predaleč, če pravi, da bo letošnje leto za Evropo »leto brez poletja«, lepo pa najbrž ne bo. Torej malo upanja. Myrbach govori sicer samo o Dunaju, a smo blizu. Drugi pa pravijo: Maj ima aprilovo vreme, junij bo moker, julij in avgust bosta pa lepa in topla. Da bi le tako bilo; Myrbach piše, da bi bil zelo vesel, če bi se statistika enkrat zmotila.

★ **Za Jugoslovansko Matico.** Samo Hubad, učenec III. razreda deške vadnice je daroval za J. M. 10 Din, ker se ni mogel ude-

ležiti spreveda »mladinskega dne«. Dječki VIII. razreda II. drž. real. gimnazije so zbrali za J. M. 65 Din. — Hvala! Posnemajte!

★ **Na državni gimnaziji v Kranju se bodo sprejemale prijave za I. razred bodočega šolskega leta dne 24. junija od 9. do 12. ure.** Pri prijavi je predložiti krstni list in obiskovalno izpričevalo. Zunanji učenci se zamorejo prijavit od tega dne tudi pismeno. Dne 25. junija se bodo vršili od 8. ure dalje sprejemni izpiti, najprej pismeni, nato pa ustni.

★ **Osebna vest.** Za asistenta medicinske fakultete v Zagrebu je imenovan zdravnik dr. Grubič in sicer za patološko anatomijo.

★ **Epilog k izgredu v zagrebškem baru.** Pred dalje časa je tudi naš list po zagrebških listih poročal o nekem nočnem izgredu v baru v Draškovičevi ulici v Zagrebu. Stvar je v zagrebški javnosti povzročila mnogo prahu in je bila tudi predmet obširnih preiskav od strani policije in sodišča, ki pa so brezdvomno dognale, da so bile dotične vesti netočne in da zlasti lastnika bara na dotičnem izgredu ne radene nobena krivda, ker je prišel zraven šele, ko se je bil incident že odigral. V tem smislu popravljamo tudi mi naše svoječaso poročilo.

★ **Pozor trgovci z lesom!** Dne 12. junija bo ob 10. dopoldne v Hotemežu pri Radečah sodna javna dražba 900 m³ bukovich in hrastovih hlodov.

★ **Slikarska razstava.** V Varaždinu sta razstavila gg. prof. Pečenec iz Varaždina in Pappa iz Zagreba slikarsko razstavo.

★ **Banatski konjereji proti uvozu konj.** Banatski konjereji so napravili pri vladi energične korake proti temu, da se zlasti za armado uvažajo konji, dočim jih je v Banatu in Sremu dovolj ne samo za domače potrebe, ampak tudi za izvoz.

★ **Trgovskim potnikom.** Trgovska in industrijska zbornica v Skoplju naznanja, da morajo imeti vsi trgovski potniki, ki hočejo sklepati trgovska opravila v Južni Srbiji, pismeno pooblastilo svoje tvrdke, overovljeno od notarijata, sodišča ali trgovske zbornice.

★ **Bivši egiptovski kedive v Splitu.** V pondeljek je dospel v Split bivši egiptovski kedive Abaz Hilmi paša, ki je dospel iz Carigrada in iz Splita nadaljeval pot po severni Dalmaciji.

★ **Umrl poslanik.** Na svojem potu v domovino je nenadoma preminul japonski poslanik v Rimu Tohara.

★ **Odvetnik — težko ranjen v gostilni.** V Čaplini pri Mostaru je neki pijani Tomo Rebec udaril s steklenico tamošnjega odvetnika dr. Dražiča po glavi, da mu je razbil lobanjo. Vsaka pomoč je izključena.

★ **Pritožbe radi cirkusa.** V Mostarju se mudi neki cirkus, katerega obiskuje vse, kar leze in gre. Gostilne in kavarne so prazne in so gostilničarji in kavarnarji prosili policijo, da cirkus enostavno spodi proč.

★ **Kongres zveze bankirjev se vrši 17. t. m. v Zagrebu.**

★ **Nebo v juniju.** V včerajšnjem članku berj mesto: Arionova Orionova in mesto Antares pravilno Antares.

★ **Brezalkoholna produkcija, Ljubljana.** Poljanski nasip 10-I pošlje vsakemu naročniku »Slovenca« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

★ **Krasna izbira najnovjših bluz.** — M. Kristofič-Bučar, Stari trg 9.

★ **Radioemanacijsko termalno kopališče DOLENJSKE TOPLICE, (38° C), postaja Straža-Toplice zdravi z izvrstnim uspehom reumatizem, živčne bolezni: vnetje živcev, otrpneje, neuralgije, ischias, ženske bolezni, eksudate, posledice zlomljenih kosti, zakasnelo rekonvalescencijo po težkih boleznih in operacijah, kron. kožne bolezni itd.** Vsaka tukajšnja kura je tudi okrepčevalna in omlajevalna. Elektr. razsvetljava, tekoča voda v so-

bah, sploh moderni komfort. Hrana ala carte ali v penziju. Cene znižane. Prospekte na zahtevo.

Študijsko potovanje v Orient.

V nedeljo, dne 6. t. m., se je vršil v Celju sestanek nekaterih interesentov za potovanje v Orient. Sklenilo se je, da se število udeležencev omeji na trideset. Vseled tega bo mogoče organizirati potovanje kot družabno študijsko ekspedicijo in vzeti v program tudi enotedensko eskurzijo po Gornjem Egiptu (Luksor, Karnak, Tebe, faraonski grobovi [Thut-ench-Amun], Assuan do jezca in katarakt ob 24. vzporedniku, otoka File in Elefantine v Nilu). En teden se je določil za Spodnji Egipt s središčem v Kairi, odkoder se obiščejo piramide, mastabe, apisovo grobišče, Memfis, Heluan, Heliopolis, znameniti kašarski muzej in zoološki vrt, spomini na Mojzesa in sv. Družino. Tretji teden je določen za Jeruzalem, kamor pride ekspedicija s puščavniškim vlakom preko Sinajske puščave, Gaze in Lide. Iz Jeruzalema se obiščejo vsi važnejši biblični kraji v Judeji, Mrtvo morje, Jordan navzgor do broda, in Jeriha. Četrty teden je namenjen Samariji s Sihemom in Nazaretu z Genezareškim jezerom in Meramskim jezerom pred Hermonom ter Siriji do Beirut. Vmes bi se videli vsi kraji, ker je zdaj potovanje v Palestini silno olajšano z avtomobili in železnicami.

Proračun za vso to pot in 32 dni s plačano vožnjo na parniku, železnici, avtomobilih ter hrano in stanovanjem znaša za osebo 18.000 dinarjev. (Prej enkrat v časnikih naznanjena cena se je nanašala na to pot brez Gornjega Egipta).

Ljubljana

○ **Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani izrekamo s tem javno zahvalo za to, ker nam je podarila srečko, ki je zadela prvi dobitnik loterije za orlovski Stadion.** — Bog živi v Ljubljani, dne 7. junija 1926.

Orlovska Podveza v Ljubljani.

○ **Trije dnevi so prosti 27., 28. in 29. junija.** Prvi dan greš gotovo na orl. prireditev na Stadionu.

○ **Gospodinska šola iz Trbovelj je napravila izlet v Ljubljano, da si ogleda razne institucije, ki se pečajo s povzdigo gospodinstva.** Gojenke so med drugim obiskale tudi tovarno usnja in čevljev Carl Pollak d. d., ki ji je dovolila iz prijaznosti ogled svoje najmoderneje opremljene tovarne. Gojenkam so razkazali in obrazložili celo proceduro od surove kože do najfinejšega boksa in dalje do dovršenega najelegančnejšega čevlja ali potnega kovčega. Z občudovanjem so gojenke opazovale velikanske strojne naprave kakor tudi preciznost, s katero sega eno delo v drugo in se vrši cel obrat po strogi disciplini. Obiskovalke so prišle do prepričanja, da so videle tu podjetje, katerega prvo in glavno načelo je, da zastavi vse sile v to, da dobavlja svoje blago, tako usnje kakor čevlje, samo v prvovrstni kakovosti. Da ima tovarna na ta način obilo uspeha, je razvidno iz dnevnega računa: če produkcije, katera je zahtevala že precejšnje povečanje tovarniških naprav, da more zadostiti vedno večjemu povpraševanju po prvovrstnih »Standard« izdelkih. To domače podjetje najlepše dokazuje, da se naši domači industriji ni treba skrivati pred inozemsko konkurenco.

Kolesa! samo pri Goreu

(palača Ljubljanske kreditne banke)

Kongres bodo otvorili v nedeljo, dne 20. junija. Na ta dan menijo brati v vseh katoliških cerkvah Chicaga posebne sv. maše-polnočnice. Pričakujejo tudi, da bo prejelo ta dan en milijon vernikov sv. obhajilo. Ta milijon sv. obhajil menijo darovati papežu kot »duhovni šopek«. Že samo mesto Chicaga bo dalo čez milijon sv. obhajil; koliko obhajancev bo pa šele med vsemi drugimi udeleženci kongresa! Iz vseh delov Amerike so povabili duhovnike, ki bodo prišli že teden dni prej v Chicago, da bodo spovedovali in obhajali ljudi. Opoldne 20. junija pa bodo slovesno otvorili kongres v katedrali Svetega Imena. Ob tej priliki bo nagovoril kardinal-legat vso nebrojno množico v papeževem imenu. — Drugi dan, 21. junija, na praznik sv. Alojzija, bo pontifikalna sv. maša na »Soldier Fieldu«. Ta stadion so postavili lani v čast sinovom mesta Chicaga, ki so padli v svetovni vojni, in ima prostora za 160 tisoč ljudi. Brzkone bo sam kardinal-legat daroval v stadionu sv. mašo in pri tej maši bo pel zbor, šteje 50 tisoč otrok raznih šol. S pomočjo posebnih instrumentov, mikrofonov, pa bodo mogli vsi vdeleženci slišati sleherno besedo pridige in maše. Sredi stadiona so postavili približno 20 m visok altar; krog njega so klopi, kjer bo imelo čez 500 nadškofov in škofov prostora.

Da bo mogoče voditi tak ogromen otroški pevski zbor, je prišlo že prej krog 600 redovnic, učiteljic petja, da so naučile otroke petja v posameznih skupinah. Na kongresu se strnejo

te skupine v en sam, pač največji pevski zbor, kar jih je bilo in jih je na svetu. Po slavnostni maši se bodo pričela zborovanja kongresa, na katerih bodo nastopili najiminentnejši svetovni govorniki; razpravljali bodo v svojih govorih o temi: »Evharištija in krščansko življenje«. Ta naslov je dal papež Pij XI. in velja za vse govornike. V Kolizeju, kjer imajo sicer nacionalne shode, bo vsak dan dvoje zborovanj, ob 2 in 5 popoldne. Na razpolago bo pa še 16 drugih dvoran. Clevelandški škof Schrembs bo 21. junija predsedoval posebni latinski sekciji, kjer se bodo sestali zastopniki vseh narodov in podali latinske referate. Tretji dan, 22. junija, bo posvečen ženam. Tudi tedaj bo pontifikalna sv. maša, pri kateri bo pel zbor, ki sestoji iz več tisočev redovnic. Zvečer istega dne bo sestanek vseh moških kongresistov, ki ga bodo zaključili s procesijo s prizganimi svečami in računajo, da se bo vdeležilo te procesije čez 200 tisoč mož.

Četrtega dne, 23. junija, se bodo bavili z vprašanji o višji vzgoji. Zastopniki vseh ameriških univerz in akademij bodo ob tej priliki pri sv. maši; dijaki kolegijev in čikaških univerz bodo pa peli.

Kongres bodo zaključili z velikansko procesijo sv. Rešnjega Telesa, ki bo popoldne istega dne v ogromnem parku škofijskega semenišča v Mundeleinu. Ta procesija bo obenem najlepša in najslavnejša točka vsega kongresa. Kardinal-legat bo nosil v spremstvu najvišje, izbrane duhovščine sv. Rešnje

Telo. Čez 20 tisoč duhovnikov bo stopalo pred njim. Procesijo bo spremljala skupina sijajno okrašenih ladij, ki bodo plule po Michigan-skem jezeru.

Glavno zborovališče Mundelein je 50 km oddaljeno od Chicaga, kar je precejšnja daljina. A kaj so napravili Američani, da se bodo kongresisti mogli udeleževati zborovanj? Zgradili so nalašč za ta kongres dva nova železniška tira, ki vežeta Mundelein s Chicagom. Na vsake dve minuti bo peljal vlak iz Chicage v Mundelein; mimo tega so pa še razne avtomobilske zveze, ki bodo na dan procesije samo kongresistom na razpolago.

Neki pripravljalni odbor je razpisal nagrado na najlepšo himno o kongresu. Došlo je do 3000 različnih pesem. A prvo nagrado je dobila neka usmiljenka, sestra Marija z angeli, ki je spesnila najlepšo kimno. To himno so prevedli v vse svetovne jezike in jo bodo v vseh teh jezikih peli na kongresu.

Zelo zanimivo je sledeče: Zveza akademsko izobraženih deklet je razpisala nagrado za najlepši spis o proslavi Najsvetejšega. In nagrado je dobila — protestantska gospodinja, Mis Katarina Glover! Več profesorjev katoliških univerz je presojo ta dela. Baltimorski nadškof, msgr. Curley, je srečni pisateljici lastnoročno podelil prvo nagrado.

Zanimivo za ta kongres je tudi to, da pride skupina katoliških Siouxindijancev v svojih

običajnih nošah in bodo živeli in prenočevali v Chicago v svojih šatorih na prostem.

Znana umetnica, sestra Marija Hiacinta iz samostana Notre-Dame v Indiani, je napravila za ta kongres krasno mašno knjigo v srednjeveškem stilu. Besedilo svete maše o Najsvetejšem je popolnoma v stilu srednjeveške pisave narisano z zlatom in srebrom in v različnih barvah na najfinejšem pergamentu. Iz te dragocene mašne knjige bodo brali kardinali tri slovesne sv. maše kongresa; potem bodo shranili to umetnino v spomin na kongres. (Ob tej priliki se nič več ne žudimo, da je tudi med Slovenci ženska, Marija Kmetova, ki je napisala letos verski spis, knjigo s sv. Frančišku Asiškem. Kakor smo brali, so v Ameriki le ženske dobile prve nagrade za verske proizvode. Op. prev.)

V spomin na kongres bodo nabrali katoliki čičaške nadškofije 100 tisoč dolarjev kot ustanovo za revne otroke.

Iz Ogrske smo zvedeli, da se hočejo odotni verniki na ta način in duhu vdeležiti evharističnega kongresa, da bodo 21. junija zbrali najmanj pol milijona sv. obhajil in jih darovali kot pozdrav kongresu. Tudi druge dežele bi utegnile storiti kaj podobnega, tako da bi postal evharistični kongres v Chicago skupni praznik vsega sveta v proslavo Kristusa kralja!

Navodila za fotografe-amaterje

izšla. — Cena Din 16.—

Drogerija A. Kane sinova, Ljubljana

Operni in dramski solisti prirede pod pokroviteljstvom športnega kluba Ilirije veliko nogometno tekmo v nedeljo, 13. junija ob 11. uri dopoldne, v slučaju slabega vremena pa v torek 15. t. m. ob pol 19. uri. Ne zamudite redke prilike in ogledite si naše pevce in igralce tudi kot športnike in boste se do dobra nasmejali.

Umrla je v Gradišču št. 11 (mestna hiša) gospa Ana Šabec, po dolgotrajni, mučni bolezni. Pogreb bo danes popoldne ob pol 4. Stolna Prosveta počasti z udeležbo pri pogrebu svojo vneto, zvesto članico. N. p. v m!

Sovražnika psov čuvajev — ali pripravna za vlom? Posesnik Anton Černe iz Zgoranje Šiške je prijavil policiji, da sta se splazila po noči dva srednje velika, mlada zlikovca na njegovo dvorišče. Tam sta odvezala psa čuvaja in sta ga začela pretepati. Černe je čul lajanje in cvilenje psa in je tekkel na dvorišče. Ko je stopil čez prag, je videl oba zlikovca, ki sta ga pa tudi takoj ugledala in sta pobegnila čez ograjo. Na isti način so pretepli, odvezali in spustili tudi psa Antona Šušteršiča v Zgornji Šiški. Ker ni za tako početje prav nobenega povoda, je jasno, da hočejo lopovi, ki spadajo gotovo h kakšni predrzni vlomilski družbi, pse čuvaje odstraniti, da bi smeli prosto pot v hišo.

Ponesrečeni jahač na Ižanski cesti. Hlapec France Rajc, doma tam nekje od Zirov, ki služi v Ljubljani, je dobil nalogo, da pelje konja z Iga domov. Podjetni France pa si je mislil, kaj boš hodil peš, če imaš konja, saj se ti bodo ljudje smejali. Postavil je konja k občestnemu kamnu in kmalu je sedel res na konju. In hi! Kako je to lepo šlo. Toda naenkrat se jima približa avto. Konj je postal nemiren in je začel brcati in kar naenkrat se je znašel podjetni jezdec na tleh. Pri padcu se je tako poškodoval, da je obležal nezavesten. Ko je prišel rešilni voz, so ga spravili k zavesti in jih je prosil, da naj ga ne peljejo v bolnico, ker on hoče iti domov, kar so mu tudi storili.

Okrađeni šofer. V zadnjem času se vedno bolj množe tatvine raznih orodij, sestavnih delov ali oprem pri avtomobilih. Tatovi kradejo vse, kar dosežejo in porabijo za tatvino tudi vsako najmanjšo priliko. Tako je pustil šofer Viktor Prepeluh samo za kratek čas svoj avto pred kavarno »Central«. Med tem časom mu je pa že ukradel neznan postopač iz voza plišasto odejo vredno 1000 Din.

Sestanek društva »Treznost« se bo vršil danes dne 9. junija ob 6.30 v glasbeni sobi drž. moškega učiteljskega. Spored: 1. Otvoritve. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Volitev delegatov za skupščino v Skopljju. 5. Slučajnosti. — Tajnik.

Maribor

Ljudska univerza v Mariboru. Ljudska univerza ima svoj občni zbor v ponedeljek, 14. t. m., ob 8. uri zvečer v mali kazinski dvorani. Vsi prijatelji te velevažne institucije naj se ga udeležijo. Član lahko postane vsakdo še na ta večer proti poravnavi majhne članarine 12 Din.

Ruski kulturni dan se praznuje v Mariboru v spomin na rojstvo Puškina namesto 8. junija — 11. junija na dan predstave »Carja Sakanac«, dramatisirane Puškinove pravljice. Na ta večer bo torej dvojna proslava in vsi prijatelji Rusov naj se je udeležijo in s svojo navzočnostjo dokumentirajo slovansko kulturno vzajemnost. — Ljudska univerza v Mariboru.

Katoliški dom v Studencih pri Mariboru. Kat. prosvetno društvo v Studencih pri Mariboru je sklenilo, da si v svrhu vsestranskega napredka postavi lastni dom. Člani društva, kakor tudi cela okolica je večinoma delavskega stanu in ne morejo toliko žrtvovati, da bi si iz lastnih sredstev postavili ta prepotrebni dom. Že dosedanje žrtve so bile velike; iz lastnih ust so si mnogi naši člani utrgali košček kruha, da so zamogli darovati k zgradbi. Obrnili smo se s prošnjo za pomoč na mnoga usmiljena in dobra srca širom Slovenije, da nam po svoji možnosti pomagajo doseči naš cilj. Prosimo vse tiste, ki so te prošnje prejeli, da se nam blagovoljivo odzvati in naj pošljejo darove na naslov: »Kat. slov. izobraževalno društvo v Studencih pri Mariboru« oziroma naj zahtevajo potom dopisnice naše poštne položnice.

Izginil je nenadoma čevljar Tkolec iz Studencev. Že pred par dnevi je odšel z doma in dosedaj je bil potzvedovanje za njim še brezuspešno.

Zadruga krojačev in sorodnih obrtov naznanja, da se vrši krojni tečaj ob 10. junija. Tečaj bo vodil strokovni učitelj A. Knafel iz Ljubljane. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se prijavi pri načelnstvu zadruga.

Učenka izginila. Neka učenka ljudske šole, 13 let stara, je pobegnila od doma neznan kam. Deklica je izginila najbrže zaradi strahu nad zločinom, ki ga je izvršil nad njo nemoralni človek, ki pa je že v rokav pravice. Stariši, pazite na nedoletne hčerke! Oblast pa pozivamo na najstrožje kaznovanje proti takim propalicam.

Celje

Novi ravnatelj realne gimnazije je po dolgem vsestranskem pehanju vendarle imenovan. Prejšnji minister je sicer imenoval že prof. Rostoharja iz Maribora. To imenovanje je pa sedanji minister uničil in imenoval za ravnatelja prof. Antona Zupana, ki je do sedaj podučeval v Kranju.

Kopalnice in plavalnice »Diana« je sedaj že otvoreno. V poletnih mesecih je v tem kopalnici veliko vrvenje, ker je radi znane tople vode Savinje zelo obiskano. Letos pa slabo kaže. Aki bo imel sv. Medard prav, bo prihodnjih 40 dni vladalo bolj kislno vreme.

Hiša v Prešernovi ulici št. 6 se prenavlja tudi v prvem nadstropju. Po dolgem času se je hišnemu lastniku vendarle posrečilo preprostiti stranko v prvem nadstropju, da se je za nekaj časa izselila, tako da bo tudi prvo nadstropje popravljeno. Toliko le radi tega, ker smo svoj čas o tem pisali.

Velika „internacionalna“ nogometna tekma Drama -- Opera!

Ptuj

Poroka. V soboto dne 5. t. m. se je poročil g. sodnik Mrevlje z gospodično Milico Senčarjevo, hčerko trgovca Senčarja v Ptujju. Bilo srečno!

Pogreb. V petek se je ob obilni udeležbi vršil pogreb gospe Vide Horvatove. Na grobu ji je izpregovoril dr. Tone Gosak kot predsednik Moške podružnice C. M. D. nekaj lepih besed v spomin. Zapelo ji je pred hišo in na grobu Slov. pevsko društvo.

Sejmsko poročilo. Na sejnem dne 1. junija se prignali 125 volov, prodali 30 po 9 do 7.50 Din kilogram žive teže; 273 krav, prodali 117 po Din 7.50—3; teleta po 10.50 do 9 Din; 69 juncev, prodali 9 po Din 7—6 Din; 123 junic, prodali 41 po Din 9—5.25; 11 bikov, prodali 7 po Din 8—5.50; 48 konj in 72 kobil, prodali 9 konj in 23 kobil po Din 3750 do 400 komad, 13 žrebet, prodali 7 po 350 do 700 Din komad. — Na svinjski sejnem dne 2. junija so pripeljali 229 svinj, prodali 91 po Din 12—10. Mladi prasci po Din 100—225 komad.

Vrhnika

Cerkveni koncert. Ker se bo vršil letošnji cerkveni koncert že dne 29. junija, se pevci, ki hočejo sodelovati in pokazati, da po lanskem koncertu nismo nazadovali, vlnudno naprošajo, da posejajo redno pevске vaje, in sicer ob ponedeljskih sopran in alt, ob sredah tenor in bas, ob četrtdkih pa skupni zbor. Vaje se prično vsakokrat točno ob pol devetih zvečer.

Nova pekarija. Gospod Gracar je s 1. junijem otvoril na Vrhniki v lastni hiši na Hribu prvovrstno pekarno, na Bregu pa prodajalno. Priporočamo ga toplot kot našega somišljenika.

Izlet. Naši Orli, Orlice ter nebroj članov in članic so pohiteli v nedeljo, dne 6. t. m. v Cerkljico, kjer so imeli po sv. maši celodnevno prireditev, ki je po mnenju obidvencev za Vrhnikačno častno izpadla. Ker se je izleta udeležilo tudi mnogo pevcev, so doma na Vrhniki pri vseh treh cerkvenih opravilih prav ljubko prepevali šolski otroci.

Št. Jernej

Na Telovo je tudi pri nas kazalo grdo vreme, vendar se je mogla procesija z Najsvetejšim vršiti, ne da bi padla kaplja dežja. Procesija je bila izredno slovesna in lepa. Neka posebnost, ki je za široko javnost, pa je bil velikanski mlaj, ki so ga postavili za ta praznik. Na njegov vrh so pri postavljanju iznajdljivci montirali električno žarnico, tako da služi sedaj mlaj že nekaj večerov vsej župniji kot svetilnik. Mlaj in vse z njegovim postavljanjem zvezane stroške je oskrbel gosp. Recelj, oče našega rojaka ž. g. P. Gregorja. Vsa čast mu!

Prenovljenje podružničnih cerkva. Naša župnija šteje 12 podružnic. Izmed teh so bile v zadnjem času prenovljene 3 cerkve, in sicer v Šmarju, v Vrhpolju in v Stari vasi, gorenji. Ta slednja je bila popravila že zelo potrebna. Naš novi ključar Lužar se je s hvalevredno vneto zavzel za olepšanje božjega hrama in sedaj se dela ravnotraj končujejo. Prenovljena je cerkev od tal do vrha, pobeljena in poslikana na znotraj in na zunan. Tlak v cerkvi je nanovo betoniran, okoli cerkve pa se je postavil ličen hrastov plot, ki zapira nepoklicanim dohod do cerkve. Svet je izravnani in olepšan — pripraven za božjo njiyo, kateri bi bil tu prav primeren prostor. Ako se upošteva, da je orehovsko pokopališče itak preobremenjeno, bo treba itak v doglednem času skrbeti za nov svet ali pa določiti za nekatere vasi novo pokopališče. Za to pa bi bil v Stari vasi jako pripraven kraj. Cerkev, ki leži konec vasi, tik ob cesti, izgleda sedaj, ako se pride od šentjernejske strani, sredi zeleneza drevja kot ljubka nevesta — vsa bela in čista. Od delavnosti g. Lužarja pričakujemo lahko upravičeno še marsikateri koristen ukrep za čast božjo.

Trbovlje

Stavbena sezona. Zadnja leta se je v Trbovljah mnogo zidalo. Napravilo se je več impozantnih stavb, kakor nova bolnica, Društveni dom, Sokolski dom in občinska hiša, ki so vse v okras občine. Letos je drugače. Radi slabega zasužka in odpusta delavcev si je marsikdo, ki je nameraval letos graditi, premislilo to storiti. Kakor je pregovor med kmeti, da krava pri gobcu molze, tako je tudi tu odvisno vse od zaslužka rudarjev. Stanovanjske ali druge neprilike pa le prisiljuje tega ali onega, da mora iti preko teh težkoč, in ker je med stavbenimi podjetji tudi precejšnja konkurenca, se večkrat prilično ugodno zida. Najlepša stanovanjska hiša g. lekarnarja Peharca v Lokah, ki se je začela graditi v jeseni, je gotova, in se gospodar ta teden v njo že vseli. Istotako bo v nekaj tednih gotova nova občinska stanovanjska dvonadstropna hiša, ki stoji ob vili g. ravnatelja Vodučka v Trbovljah. Na Vodah zida trgovec g. Batič enonadstropno hišo, ob njej pa, na mestu stare Bergerjeve hiše, slaščičarn g. Kozinc tudi enonadstropno. V Trbovljah nasproti g. Zagorca zida čevljar g. Janžek in v Urhučevih hosti čevljar g. Drobež. V Gaberskem si je pa postavil lično stanovanjsko hišo podružnik in gozdar g. Arhar. V ponedeljek se je na pričelo z zgradbo

stanovanjske hiše pri gostilni »Skratc«, ki bo glavni dobiček za loterijo Društvenega doma v Trbovljah. G. Hribovšek, podružnik, dokončava svojo enonadstropno hišo pred Terezijo. To je začasno vsa letošnja zidava pri hišah. Mnogo je zidal lansko in letošnje leto g. Pust, posestnik v Lokah. Krasná, betonska ograja okoli njegovega posestva, betonska kanalizacija za vodo, ki priteče iz Lok in teče v Trbovljčice, cesta nad njegovim vrtem, regulacija Trbovljčice itd. mu dela vso čast. Prav potrebna je bila razširjava ceste od Sokolskega doma do g. Pungercerjara in naprava trotoarja. Upanje, da se kriza pri rudniku kmalu konča, bo še koga podzivalo, da začne zgradbo, ki jo je odložil na nedoločen čas.

Prekmurje

Tišina. Tu smo dobili novo cerkveno zastavo, na kateri je jako značilna madjarska državna krona, ki jo poklanja sv. Štefan Mariji. Napis na zastavi je latinski, dasi so drugi napis v cerkvi slovenski. Kdo je kriv tega anahronizma ali pomote? Zahvala. Podpisani izletniki izrekajo Prekmurjskim Slovincem v Murski Soboti, posebno pa vsem damam in gospodom v prijazni Lendavi za obilno udeležbo pri pevskem koncertu in »Kovačevem študentcu. Veselih dni imenovanega izleta se bomo mladi glasbeniki še v bodoče spominjali. — Učenci orglarske šole v Celju.

Dopisi

Ljutomer. Na Telovo je v tukajšnjem Katoliškem domu predaval recitator Boško Jugovič. Program je vseboval vse bolj poznane pesnike slovenske, hrvatske in srbske literature. Kljub temu, da je deželavo in kljub temu, da je vladal bojkot od strani nekaterih »inteligentov«, katerim ni bilo po volji, da se vrši predavanje v najlepši in najmodernejši ljutomerski dvorani, je bila publika zbrana v precejšnjem številu. Boško Jugovič predava s finim, subtilnoelastičnim tonom, diskretno, z malo gestami in brez pretirane mimike. Njegova figura frapira in deluje efektivno. Vrhunec umetniškega čustovanja je dosegel z Magjorovim »Hrvat«, Orndolovim »Judac in Petšil-Jovanovičev »Judac«. Recitator Jugovič kateri uživa v Hrvatski glas enega najboljših na polju te umetnosti, namerava obiskati vsa večja mesta v Sloveniji. Najtopleje ga priporočamo.

Ljubljanska porota.

TEZKA POSKODBA. — IZGUBA OČESA.

Za večerajšnje zasedanje sta bili določeni dve obravnavi in sicer prva proti Ivanu Rozini, delavcu v Mali Kostrevni, radi težke telesne poškodbe z izgubo levega očesa. — Porotnemu senatu je predsedoval predsednik deželnega sodišča Rekar, volanta sta bila višji sodni svetnik Vidic in sodnik Juvanc. Obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Ogoreutz. Zagovarjal je obtoženca dr. Krejčič, kot sodni izvedenec pa je prišel primarij dr. Ješe. Obtožnica očita Ivanu Rozini, da je na Novoga leta dan, sicer ne z namenom usmrčenja Franceta Tomana udaril dvakrat z roko po obrazu in mu z drugim udarcem izbil oko. — Na Novoga leta dan sta bila oba skupaj v Lovšetovi gostilni v Mali Kostrevni. Pri odhodu pa sta se prijatelja sprla, pri čemer je začel že bolj priletni Toman svojega mladega tovariša zmerjati z različnimi poskvmi, nakar mu je tudi zagrozil z odprtmi nožem. Današnji obtoženec pa je sitnežu potegnil nož iz rok, ga zapri in vtaknil v žep. Toman pa le ni odnehal, radi česar ga je obtoženec udaril z roko po glavi. Hotel mu je dati zausnico, toda mož je v zadnjem hipu odkrenil glavo in udarec ga je zadel na levo oko. Nepriznakovna posledica udarca je bila, da se je možu takoj po udarcu izlilo oko. Po zagovoru obtoženca in govorih državnega pravdnika ter obtoženčevega zagovornika so porotniki na vprašanje senata izrekli pravdorek, na podlagi katerega je bil Rozina oproščen.

ROP.

Druga obravnava se je vršila proti Antonu Bekšu radi ropa. Ta je namreč prišel 28. marca letos k 76letnemu učiteljarju Lorencu Kavčiču, ki stanuje v neki samotni koči na Zirovskem vrhu. Bil je oborožen s sekirjo in je zagrozil starčku, da ga takoj ubije, če mu ne da denarja. Mož je imel denar skrit, lopovu pa je dal prazno listneco z besedami: »Na vzemi, kaj pa hočeš od reveža.« In fant je odšel prazen rok. Ko so ga aretirali, je Bekš, ki je bil že enkrat obtožen hudodelstva ropa, prvotno tajil, končno pa je dejanje priznal. Ker pa je starček kot edina in glavna priča izostal, je bila obravnava na predlog državnega pravdnika preložena, dasi se je zagovornik temu protivil, češ, da je obtoženec itak vse priznal, zato se pričevanje starčka, ki itak ne bo prišel k obravnavi, lahko prebere.

Danes se vrši obravnava proti Lokarju in trem tovarišem iz Tržiča, ki so pokradli, odnosno razpetali velike množice bombaža in preje v predmestni Ganzmann et Gassner v Tržiču na Gorenjskem.

Novomeška porota.

OBDOJENA TATOVA.

Dne 8. junija je bila na vrsti razprava proti 29letnemu Jožetu Stanglu, vdovelemu potniku, in 26letnemu Ivanu Mrvarju, samskemu lesnemu manipulantu, oba že predkaznovana, doma v Gotni vasi in pristojna v Šmihel-Stopiču, zaradi tatvine v Arkovem hotelu v Ribnici.

Dne 25. novembra 1925 zvečer je prišel v Arkovo gostilno v Ribnici Jožef Stangel in prošil za prenočišče. Ker so bile vse druge sobe oddane, mu je gospodinja nakazala sobo št. 3, v kateri je imela spravljeno tudi svojo zlatino in srebrnino. Stangel je ostal v sobi do 11 dopoldne drugega dne, popoldne pa je odšel iz Ribnice. Čez štiri dni, v petek 27. novembra zvečer, po večernem vlnku se je oglasil v Arkovi gostilni mlad, neznan možki, zahteval večerjo in prenočišče in sicer je hotel imeti prav sobo št. 3. Po daljšem obotavljanju mu je gospodinja dala. Po večerji je neznanec, ki se je vpisal v knjigo tujcev za strojarja Simončiča, prošil, naj puste večna vrata še odprta, ker da ima nekaj opraviti v trgu, nato je odšel. Kdaj se je vrnil, ni nihče opazil, šele takrat so ga videli, ko je že napol slečen z žepno svetilko v roki prišel iz svoje sobe v kuhinjo povedati, da je že doma. Tudi naslednje jutro je tujec odšel tako zgodaj, da domači še niso bili pokonci. Ko je sobarica prišla pospravljati sobo, je opazila, da sta bili poležani obe postelji in da so zmanjkale stvari, ki so naštele v obtožnici in ki jih cenilci cenijo na preko 15.000 Din. Tatvino je mogel izvršiti le tujec, ki je prenočeval v sobi št. 3. Sum soudeležbe pri tatvini je pa padel tudi na Jožeta Stangla, ki je par dni prej prenočeval v isti sobi, češ, da je on opozoril tujca na dragocenosti, ki se v sobi nahajajo in je moral biti tudi kritično noč s tujcem v sobi, ker sta bili odgnjeni in poležani obe postelji.

Osluševci. V nedeljo, dne 13. junija se bodo vendar Osluševcem po več letnem čakanju izpolnila želje, da se otvori postajališče. Vaakdo, ki se bo pripeljal z otvoritvenim vlakom, bo lahko dočel njihovega veselja. Vlak se ustavi prvič na postajališču Osluševci ob 13.27 ter pripelje soboj visoke goste. Izobraževalno društvo bo ta dan pokazalo gostom in domačinom, kaj premore na kulturnem in družabnem polju. Vesel odhiti pa bo takrat konzorciju postajališča, šigar duša je bil neumorni g. Jos. Lah, ko bodo videli kronan svoj trud in delo; kajti delalo se je na stavbi vsak lep dan od marca pa tik do otvoritve. Stavba sama na sebi je majhna, ampak lična ter je delo skoraj samih domačih žuljev. Z združenimi močmi smo dosegli ta naš cilj, skupno se ga hočemo tudi veseliti in da bo skupnost tem večja, prosimo zato bližnjike in daljne, da pripomorejo k temu s svojim prihodom v nedeljo, dne 13. t. m. ob 13.27 v Osluševce. Na svidenje!

Cerkveni vestnik

Na praznik presv. Sreca Jezusovega in celo osmino bo v urušinski cerkvi v Ljubljani zjutraj ob 6. uri sv. maša z blagoslovom, zvečer ob pol 8. govori in slovesne litanije. V nedeljo ob 4. odpadejo litanije. Govoril bo g. dr. Franc Volčič ravnatelj salezijanskega zavoda na Rakovniku. K številni udeležbi vlnudno vabi Cerkveno predstojništvo.

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela mesečno pobožnost v četrtek, 10. junija, v urušinski cerkvi. Ob 5. zjutraj bo prva sv. maša, ob pol 6. pridiga in ob 6. sv. maša z blagoslovom za žive in rajne ude bratovščine.

Akademski Marijina kongregacija ima danes 9. t. m. svoj poslednji sestanek v kapeli frančiškanskega samostana. Pridite polnoštevilno! — Tajnik.

Orel

Odsekom ljubljanske ekspoziture! V par dneh prejmete »Vestnik«. Predelajte ga skrbno.

Ljubljansko okrožje. V nedeljo se bo vršil okrožni svet (obenem naraščajski svet). Okrožnega sveta se udeležijo poleg srenjskih zastopnikov tudi odsekovni naraščajski vadiitelji.

Krožkom v okolišu ljubljanske ekspoziture. Pošljite takoj prijavne pole na Orliško Podzvezo.

Porotna zasedanja.

Zapri so Stangla in kasneje tudi njegovega tatinskega zaveznika Mrvarja, ki se je bil v hotelu Arko izdaljal za strojarja Simončiča. Ob obtožnici sta krivdo tajila, a prišlo so jih spoznale. Razen tega je našel paznik Pavlin dne 13. februarja 1926 pri zaprtim Stanglu kontrolni listek, iz katerega je bilo razvidno, da ima Stangel pri urarju Škopku v Ljubljani v popravilu neke uhane in sicer že od 28. novembra 1925. Stangel je trdil, da je te uhane kupil od nekega neznanca v kolodvorski restavraciji v Ljubljani in jih nesel v popravilo Škopku, ker so bili nekaj pokvarjeni. Toda Uršula Arko in njena hči Ela Peterlinova sta z vso gotovostjo spoznali, da so bili ti uhani z drugimi predmeti vred ukradeni Arkovi v noči na 28. november iz sobe št. 3, v kateri je prenočeval Mrvar.

Porotnikom so stavili dvojce vprašanj radi hudoledstva tatvine. Glede Stangla so porotniki potrdili krivdo z 11 da, 1 ne glede Mrvarja pa soglasno z 12 glasovi. Sodba se glasi za Stangla 6 let težke ječe z enkratnim postom in trdim ležiščem na četrti leta in temnico na dan dejanja, Mrvar pa je dobil 8 let težke ječe z istimi poostrojitvami kot Stangel. Senat je bil sestavljen sledeče: predsednik sodni svetnik Kuder, volanta višji sodni svetnik Foerster in sodni svetnik Romih. Obtožbo je zastopal namestnik državnega pravdnika Kovar, Stangla je zagovarjal dr. Režek, Mrvarja pa dr. Vasič. Prvomestnik porotnikov je bil Josip Beljan, gostilničar iz Kočevja.

Celjska porota.

OPROSTILNE RAZSODBE.

Dne 8. junija dopoldne sta bila Ernest H. in Martin J. postavljena pred porotnike, ker sta bila obtožena, da sta v letu 1925 poverila pri bratovski sidlacnici, kjer sta bila uslužbena, različne zneske v skupnem iznosu Din 16.492.50. Dogovorila sta se namreč, da bosta vpisala v uradne knjige nekaterim rudarjem več otrok kot so jih posamezni rudarji imeli. Tudi sta zdrave delavce zaznamovala kot bolne. Vse tozadevne prispevke kot podporo za bolezen, za porodniške stroške in dečjo opremo sta si pa razdelila. Podpise zdravnika in prizadetih delavcev sta ponarejala. Poneverbe sta priznala. Porotniki so ju oprostili, ker sta se izgovarjala s premajhnimi mesečnimi dohodki. Senat je sestojal iz predsednika dr. Bračiča in prisodnikov dr. Stapančiča ter sodnika Kompare. Obtoževal je državni pravdnik dr. Likar, zagovarjala pa dr. Hraščovec in dr. Božič.

Predmet popoldanske razprave je bil vlom, ki se je izvršil v noči na 16. februar v trgovini Rudolfa Dergana v Gračnici blizu Laškega. Tat je odnesel blaga za Din 18.868. To trgovino, ki je podružnica tvrdike R. Dergan v Laškem, je vodil poslovlodja Jožef Zorko, kateri je ravno omenjeno noč odpotoval v Ptuj. Sum je kmalu nato padel na današnjega obtoženca Valentina Sajka, železničarskega zavrača v čuvajnici 544 Gračnica pri Laškem, rojenega 11. februarja 1901. Pri preiskavi je namreč doznalo orožništvo, da se je nekaj korakov od tega mesta našel drugi dan po vlnu listek, na katerem je bila zaznamovana plača obtoženca, nadalje motika, o kateri se je mati obtoženca, v preiskavi izrekla, da je domača, ter neka cunjca, ki je imela odtise ravno takih čevljev, kakor jih je ta dan nosil obtoženec. Pri razpravi pa so prizadete priče izpovedale, da so se glede motike motile. Predmetno motiko so že precej dolgo časa pogrešale in zato so mislile, da je ista njihova. Naknadno, in to šele sedaj, so pa to pogrešano motiko našle in jo danes prinesle k razpravi. Tudi so vse domače priče, kakor dve sestri in oče, izpovedale, da je spal Valentin Sajko predmetno noč doma. Kako se je našel listek na istem mestu, se je tudi razložilo. V nedeljo, to je bilo en dan prej, so šle sestri s bratom po ravno isti poti proti domu in je tedaj mogoče, da je brat-obtoženec ta listek zgubil na tem mestu. — Na stavljena vprašanja so porotniki odgovorili z enim da in z 11 glasovi ne, tako da je bil Sajko takoj oproščen. — Zagovarjal je dr. Kalan, obtožbo pa je zastopal državni pravdnik dr. Likar.

Mariborska porota.

OPROŠČEN VLOMILEC.

Pred tukajšnjo poroto se je večerj zagovarjal Eisenkoni Ernest List. Rojen je bil leta 1899 v Mariboru. Po poklicu je sobni slikar, pa se je s svojim poklicem zelo malo bavil. Poskusil je s raznimi drugimi poklici, nazadnje v vlomilstvom. V noči na 8. september lanskega leta je skupaj s J. Scherksom vlnmil v trgovino Senčarjevo v Ljutomeru. Vlomilca sta pa imela amolo. Preden sta

kaj vlonila, so ju prepodili. Scherksa so na begu prijeli. Eisenkönig pa se je posreželo pobegniti. Mariborska porota je Scherksa 11. decembra lansko leto obsodila na šest let težke ječe. Svojega kompagnjona nikakor ni hotel izdati. Na podlagi nepodpisane ovačbe so Lista aretirali letos februarja. Vlom je priznal. Pred porotniki se je spretno zagovarjal, da ga je k temu prisilila velika beda. Porotniki so potrdili vprašanje tatvine v veliki sili, vsled česar je bil List oproščen.

ZLAHTICEV TOVARIS OBDOJEN.

Za drugo večerajšjo razpravo je vladalo večje zanimanje. Pred poroto je stal zadnji član Zlahtičeve družbe, Kajič. Obdolžen je bil, da je skupno s Čičem umoril 4. februarja 1922 trgovca Rosenfelda v Podvincih pri Ptuj. Radi tega zločina je bil 21. septembra 1922 po nedolžnem obsojen na smrt Alojzij Polak, ki je ušel smrti samo vsled pomilostitvenja in je bil dosejal v ječi. Čič je malo pred smrtjo priznal Rosenfeldov umor in izdal Kajiča, katerega so nato aretirali blizu Rogatca.

Kajič je spoznal Zlahtiča v mariborski kaznilnici. Zlahtič je povabil Kajiča k sebi in ga nagovoril za zverinski umor. Oba zločince sta Rosenfelda zvalila pod pretevo, da hočeta prodati večjo količino jaje, v skladišče, kjer ga je Kajič prijel za vrat, ga vrzel na tla, kjer sta mu zadala z nabrušenima pilama več smrtnih udarcev. Nato sta mu pobrala denar, zaklenila skladišče in pobegnila. Kajič je pred porotniki svoje dejanje priznal. Porotniki so vprašanje o zavratnem umoru potrdili, nakar je senat Kajiča obsodil na dosmrtno ječo, ker je bil po storjenem umoru že kaznovan radi drugih deliktov.

OBDOJENA TATINSKA DRUŽBA.

Pri tretji razpravi je sedelo osem obtožencev radi tatvin. So to štirje mlinski pomočniki in štirje njih pomagači pri krajih. Obtoženi so, da so kradli moko pri Zorčiču v Spodnjem bregu pri Ptuj. Kradli so tudi žito. Oboje so potem prodajali neke mu mlinarju. Lastnik je prišel sčasoma tatvinam na sled in jih je ovadil. Obsojeni so bili na 18, 12, 10, 8, 4 in 2 meseca ječe.

svetnik in član stanovanjskega sodišča, je po znižani ceni Din 10 naprodaj pri založbi »Jug«, Ljubljana, Selenburgova ulica 7-II. Po pošti 10.50 Din.

CASOPIS ZA ZGDODVINO IN NARODOPISJE.

Marljivo in požrtvovalno delujejo »Zgodovinsko društvo« v Mariboru in ravnokar izdalo XXI. letnik svojega glasila »Casopisa«. Obsega 159 str. z zelo pestro in zanimivo vsebino. Prvi članek prof. in urednika Fr. Kovačiča podaja gradivo za prekmursko zgodovino na podlagi raznih ogrskih listin. Ostali del razprave podaja zanimive cerkveno- in kulturno-zgodovinske podatke za spodnje Prekmurje na podlagi zapisnikov v zagrebškem nadškofjskem arhivu. — V drugem članku razpravlja prof. J. Glaser o mariborskem knjigotrstvu. Podatki so zbrani z veliko marljivostjo ter so važni za naše kulturno in slovensko zgodovino. — Nato sledi precej obsežen članek ljubljanskega franciskana p. Alfonza Furlana o pisateljih hrvatsko-krajske redovne provincije sv. Križa. Dolga je vrsta redovnih pisateljev od 1400 do sedaj, ki so pisali v slovenskem, hrvatskem, latinskem, nemškem in italijanskem jeziku. — Prof. germanistike na ljubljanski univerzi J. Kelemina razmotriva v članku »Nove dulebske študije« z obsežnim filološkim aparatom dulebsko vprašanje in je pričakovati, da se razvije o tem med našimi zgodovinarji in jezikoslovci plodnosna diskusija. — Dr. Jos. Nagy, vladni svetnik in arhivar v Zagrebu objavlja v naslednjem članku »Hrvatsko kraljevstvo in njegove ispravce svoje zanimivo predavanje, ki ga je imel o priliki slavnostne Tomislavove akademije, katero je priredilo »Zgodovinsko društvo« 4. oktobra 1925. — V področje narodopisja in folklorne spada članek, ki sta ga sestavila rajni P. Košir in V. Müderdorfer, učitelj v Mežici, o ljudski medicini med koroškimi Slovenci. Spis je odobrila ljubljanska medicinska fakulteta, zanj so se zanimali dunajski krogi, ki so ga želeli objaviti v nemškem jeziku in so v ta namen upali doseči celo podporo kr. Srbske Akademije v Belgradu (!). Ali bo akademija dala kako podporo za slovenski tekst? — Tudi »Izvestja« vsebuje dragocene doneske. Na prvem mestu skuša univ. rektor dr. Lukman rekonstrukcijo manjkajočih delov starokrščanskega spomenika v St. Pavlu ob Voljski, ki ga je lansko leto odkril prof. Kovačič ter je vzbudil veliko pozornost tudi med dunajskimi arheologi in epigrafi. — Prof. Glaser objavlja nekaj do sedaj javnosti neznanih podatkov o Aškercu kot bogoslovcu. — Prof. dr. P. Strmšek je objavil 17 pism dr. Jos. Vošnjaka Janku Smcu, ki v marsičem osvetlujejo našo politično zgodovino. — Prof. Kovačič priobčuje od Slevoka nabrano gradivo o Juriju Hermanu in njegovi zasebni gimnaziji pri Sv. Tomažu nad Veliko Nedeljo, ki je vzgojila precej moč duhovskega in svetnega stanu. — Tudi na Savinjsko dolino je obrnil »Casopis« svojo pozornost; prof. dr. Fr. Kotnik je objavil moziško nemško in slovensko tržansko prisego v Mozirju iz l. 1740. — Končno podaja A. Mikuš iz neobjavljenih zapisov P. pl. Radicea nekaj podatkov o Valzorevji rodovini. — Pod zgledom »Slovtov« sledo referati in ocene naslednjih del: Egger, Forschungen in Salona II (dr. B. Seria v Belgradu), uničujoča ocena dr. Maksa Kovačiča o Seifertovi zgodovini češkoslovaškega, srbohrvatskega in slovenskega slovstva, o Malovi knjigi Uskočke seobe in slovenske pokrajine piše Fr. Kovačič, o Rožičevi knjigi Boj za Koroško dr. Fr. Kotnik. Prav strokovna je ocena o Abramičevem nemškem in slovenskem vodiču za muzej v Ptuj. Fr. K. poroča končno o važni etnografski karti Ogrske iz l. 1773, ki jo je objavil praški prof. Petrov. — Ob koncu slede poročila o delovanju Muzejskega društva v Ptuj, Zgodovinskega in Muzejskega v Mariboru.

Poleg Casopisa dobe letos člani »Zgodovinskega društva« še glavno Kazalo za 20 letnikov »Casopisa«, ki bo vsakomur dobro služilo in pričla o velikem delu, ki ga je izvršilo »Zgodovinsko društvo« v 20 letih. »Kazalo« obsega 88 strani. — Obe publikaciji, Casopis in Kazalo dobe člani za borno udnino 40 Din. — Isto društvo je nedavno izdalo tudi obsežno knjigo o zgodovini Ljutomerskega okraja, ki je z obzirom na obseg tudi zelo poceni; za neuđe 60 Din, za ude 50 Din. Menda ne bo knjiga obležala, marveč šla med svet!

svetnik in član stanovanjskega sodišča, je po znižani ceni Din 10 naprodaj pri založbi »Jug«, Ljubljana, Selenburgova ulica 7-II. Po pošti 10.50 Din.

Drobtine.

Na Angleškem je nad 80.000 registrovanih zadrž. Angleži dajejo moškim službenecem prednost, ker so ubogljivejši in vlnudnejši od žensk.

V Ameriki prične osebna dohodnina pri 200 funtih pri samcih, oziroma 400 funtih pri zakonskih, to je 55.000, oziroma 110.000 Din, a za vsakega otroka pod 18. letom se lestvica zniža še za 80 funtov, to je še za 20.000 Din. Tako je v Ameriki, pri nas moraš pa plačati tudi od doklade na otroka.

Nebotičniki trajajo čas, pravi neki Amerikanec. Kajti preden dospēš v trideseto nadstropje, bi bil po železnici že nad poldrugi kilometer daleč.

Trije filmski igralci, med njimi Charlie Chaplin, so zavarovani vsak za 250.000 funtov ali za 68.000.000 Din.

V Kanadi ima več kot 180.000 prebivalcev svoj radio.

Dr. Livingstona, slavnega afriškega raziskovavca nepoznanih krajev edina hčer še živi v Afriki in sicer kot misijonarka. Njen slavni oče je umrl leta 1878.

Otroci temnočezov so mnogo bolj imunizirani napram raznim otroškim boleznim kot pa oni belokožcev.

V predrimski dobi niso poznali britve, brili so se s tako zvanim »Bimssteinom«, kakršnega rabijo sobni slikarji in pleskarji. V gotovih »mobilierah« na Angleškem je še danes te vrste »britev« edino dopuščena.

Influenca ni mogoče kaka moderna bolezen. Angleški pisatelj S. Foote jo omenja v svojem romanu »Hromi ljubimec«, katerega je spisal leta 1770.

V Londonu se nahaja neki Poljak Lipovsky, kateri se vsak dan priučti tisoč angleškim besedam. Trdi, da je spomin poštenjaka mnogo boljši kot pa lažnivca.

V italijanski vasi Salecchio že tri leta ni nihče umrl. Tudi je vas na glasu, da tam nikdo ne pije vina, se ne prepira ter ne krađe.

Prvi mikroskop je bil na Angleškem pravljen za patentiranje leta 1742.

Na Angleškem je bilo do sedaj izdanih nad poldrugi milijon dovoljenj za uporabo radio-naprav. Koliko je pa kontrabantarjev, seveda ne vedo.

Zidna opeka je na Angleškem sedaj več kot sto odstotkov dražja nego leta 1914.

Afriške pigmejske miši so tako majhne, da gre cela družina lahko v navadno škatlico za užgalice.

Neko špansko sodišče je nedavno tega obsodilo magistratnega uradnika radi goljufij v knjigovodstvu itd. na 21 kazni. Vse te kazni znesejo skupaj okoli 300 let.

Nožnja dragih kamnov dandanes ni v modi. Ženski svet nosi navadno le poročni in zaročni prstan, okoli vratu pa niz biserov, četudi umetnih, ki stanejo le par šilingov.

V enem samem hribu v Italiji so odkrili aluminij, mangan in živo srebro. Veščaki trdijo, da se mora istotam nahajati tudi zlato.

Londonsko policijsko ravnateljstvo ima dosejal nad 400.000 prstnih odtisov. Od leta 1901, ko se je ta posebni urad ustanovil, so že nad 250.000 zločincev prijeli s pomočjo teh dokazil.

Ob raznih morskih bregovih Anglije je še sedaj polno razbitih delov raznih torpediranih ladij, kar ribičem, oziroma mrežam povzroča občutno škodo.

Na Angleškem postane vsako leto toliko novih doktorjev, da ostanejo tisoči brezposelni.

Vreme, moderni plesi ter kajenje cigaret skupno povzročajo bolezen v griu, ki je po velikih mestih zelo razširjena.

V Britaniji pride na vsakih tisoč prebivalcev 26 telefonov, v Ameriki pa 142.

Tri pare čevljev v eni minuti očisti stroj največježe izuma. Toraj v eni uri 180 parov. Hotel Pensylvania v Newyorku mora imeti najmanj en ducat takih strojev za približno 3000 gostov vsaki dan.

Najbolj redka ptica na svetu je golob s sivo kapuco, katera se nahaja samo na enem otoku Pacifika. Londonski Zoo ima enega, toda edinega, kateri se nahaja izven Amerike.

V največji newyorški stavbi, nebotačnik Woolworth, je čez dan 14.000 oseb.

Neki Anglež zatrjuje, da bo v gotovem času več kot 100 milijonov ljudi imelo svoj kruh v Avstraliji, kjer je danes komaj sedem milijonov prebivalcev.

V Berlinu vlomi vedno naraščajo, četudi je v mestu nad četr milijona psov-čuvalev.

Kulturni pregled

Ženski kongres v Parizu (od 30. maja do 7. junija) se je večeraj končal. Sklcala je kongres »Zveza narodov za žensko volivno pravico« (International Woman Suffrage Alliance). Na kongresu so razpravljale navzoče zastopnice, prišle so iz vseh evropskih držav, in še iz Avstralije, Nove Fundlandije, Brazilije, Japonske, Indije, Egipta in Islandije, predvsem o dosegu ženske volivne pravice za redke države, kjer jim še ni dana — Francija, Španija, Italija ter naravno tudi mi —, nato o načinu, kako bi se dala omejiti trgovina z dekleti, ki se je močno razširila. Zelo važno vprašanje je tudi, kako bi dosegli v vseh državah kak modus za zgodnejšo žemitev. Splošna nevarnost proti namreč družbi prav vsled tega, ker se naravno množe nezakonski porodi in s tem združena beda takih otrok. Tudi varstvu in negi še nerojenih je posvetila zveza pozornost. Vsekakor vprašanja, ki bi tudi pri nas smela najti več in več uvaževanja. Zveza obstoja sedaj 22 let.

Akademija umetnosti v Berlinu je dobila še eno sekcijo in sicer za umetnost pesništva in lepe proze. Minister za nauk in bogočastje je imenoval za člane nove sekcije: Gerharta Hauptmanna, Thomasa Manna, Hermanna Stehra, Ludovika Fuldo in Arno Holza. Minister dr. Becker je poudaril, da je namenoma izbral tako maloštevilno listo, da da sekciji možnost nove člane voliti po svoji lastni razsodnosti. Kako daljna je še do takih ciljev pot pri nas.

Skrivnosti sfinge. Poročali smo že, da se vrše velika dela ob sfingi. Po več mesecih dela so večji del peska sedaj odstranili in našli med ogromnimi tacami kamenite sfinge še dobro ohranjen oltarček, ki je bil postavljen okoli leta 2000 pred Kr. r. Zraven so odkrili še dvojce vhodov v podzemeljske rove. Delo se nadaljuje in napeto čakajo novih odkritij.

Umetnost v Erkah. Tako v Nemčiji kakor Angliji se mnogo trudijo, da bi polagoma prišli do tiska, ki bi poleg dobre praktične uporabe ustrezal tudi estetičnim zahtevam. V Angliji so pač dosegli neko stalnost v oblikah knjig, nikakor pa še niso zadovoljni z obliko črk. Nemška književna produkcija je že lansko leto povodom internacionalne književne razstave žela toliko priznanja kot nobena druga država. V zadnjih mesecih se je posrežilo tudi Čehom ustvariti lastne narodne izvirne črke. Ze lansko leto so trije češki umetniki, Vojtech Preisig, Karl Svobinsky in Slavoboj Tusar, poslali na pariško razstavo knjige, tiskane z njihovimi črkami. Sedaj je končoveljavno sprejeta abeceda Tusarjeva. Maticice so rezali na Angleškem, črke pa je vili domača Prumislova tiskarna. Pri nas še mnogo premalo gledamo na lepo obliko knjige, ki ji da šele bibliološka vrednost. Razen par redkih, redkih izjem (morda »Dekliške pesmice Sardenkove«) se res ne moremo ponašati z dovršenimi knjigami v tem oziru.

Holandska lepa knjiga. Vedno in povsod je lepa lepe knjige tudi nekako merilo za stopnjo kulture dotičnega naroda. Holanci že tako znani po svojih umetniških tradicijah, po svoji idilni ženski narodni noši, po nežni skrbi holandskih deklet za snago in čistost, so se po vojni začeli živo zanimati za leposlovje in umetniško dovršeno opremo knjig. Pred vojno so imeli eno samo bibliološko založbo »De Zilverdistel«. To založbo so sedaj razširili in pričeli smotreno in sistematično prirejati razstave lepe knjige. Poseben odsek skrbi za to, da je 50 najlepših knjig, ki se tudi po tehnični dovršenosti odlikujejo — obdarjenih z nagradami. Vzroki interesa so različni. Na vsak način je prvi podjetnost založnikov. Za božič izdajo vsako leto krasno tiskan katalog, ki je že sam na sebi lepa knjiga in vabi. Najuglednejši dnevnik »De Nieuwe Rotterdamse Courant« prinaša že nekaj let sem vsak teden literarno prilogo, ki je v vsakem oziru naravnost vzorno urejevana. Prvotako sem se na lasne oči prepričal, da »Maasboode«, dnevnik, izhajajoč v Maastricetu, sleherni dan poroča v posebnem podlistku vse katoliške knjige — nemške, francoske, belgijske in angleške poleg domačih seveda — in jih ocenjuje, vse iz katoliškega stališča. Za prijatelje lepih knjig izhaja poseben časopis »De Witte Mier« (Bela mravlja), mesečnik in res veeličopripomore, da se okus izlišiti in zanimanje za lepo opremo knjig raste. Da se tudi ljudske mase prično zanimati za leposlovje v večji meri, skrbi v novejšem času močno razširjen list »De gulden Winkel« (Zlati kotiček). Zlasti skrbe založniki v zadnjem času za lepe izdaje francoskih, nemških in angleških pisateljev, ki so po tiskovnem zakonu prosti. Tiskajo jih s posebnimi, nereditko natisč rezanimi in litimi črkami v originalu. Podjetnost in trdno voljo ostati na višini in še dalje se razvijati, kažejo tudi dve mali knjižici, ki razpravljata samo o lepem tisku, o opremi lepe knjige itd. Na vsak način nam je to živahno gibanje rahel mig, da tudi mi poskrbimo v vse večji meri za lepo knjigo, ki je in še veliko bolj boji znanilka naše slovenske kulture v širokem svetu. — (Naobrazbeni odbor Saveza grafičnih radnikov Jugoslavije, podružnica Ljubljana, se že peča s to mislijo in je že izdal oklic v slovenski izdaji »Grafične revije«. Založništvo bi nosilo ime »Lepa knjiga«. — Op. stavca.)

Ulysses — je naslov obsežnega romana irskega pisatelja Jamesa Joyce. Bil je katoličan, od vernih staršev vzgojen je v dobi doručanja zabredel v slabo družbo in izgubil vero. Delo je bilo sprejeto na eni strani s pravim entuziazmom — na drugi strani zopet s najostrejšo kritiko. Joyce sam je iz Irske izgnan prav radi svojih knjig. So preodkritosre — deloma tudi preumazane. Delo bo vedaj lahko tudi v nemškem prevodu. Tisk bo do-

vršen v jeseni 1926. Seveda v zasebnem tisku in samo 2000 izvodov. Naročiti morejo knjigo samo nad 25 let stari literarni historiki ali resni prijatelji literature ter medicine. Delo primerjajo z Dantejevo Divino Comedio, ali Rabelisovim Pantagruelom. Obetajo mu nesmrtnost. Dr. R. L. T.

Prosvetna zveza v Mariboru.

Tečaj za pevovodje in organiste v Mariboru. Da bi mogli začeti tudi pri nas z urejenim in složnim delom tudi na polju cerkvene in ljudske glasbe, posebno petja, bo Prosvetna zveza v dogovoru s cerkvenimi krogi priredila poseben tečaj za pevovodje in organiste. Tečaj se bo vršil od ponedeljka 5. julija popoldne do četrta 8. julija zvečer. Stanovanje bo brezplačno na razpolago, hrana pa izredno poceni. Vsi, ki se želijo tečaja udeležiti, naj se prijavijo vsaj do 20. junija na Prosvetno zvezo v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, na kar dobijo nadaljna navodila. — Tečaj je zamišljen za celo lavantinsko škofijo. Če župne urade prosimo, da nam gredo na roko in priglasijo svoje organiste. Poslovnik Mladeniške zveze je dotiskan in ga je začela Prosvetna zveza v Mariboru razpoložljivi vsem društvom. Vsako društvo dobi za proučitev poslovnika tri izvide. Kjer pa že imajo, oziroma nameravajo ustanoviti Mladeniško zvezo, prosimo, da si še vedno izvodov naroče. Trije izvidi poslovnika stanejo s poštnino vred 5 Din in se naročajo pri Prosvetni zvezi v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

Glasba

KONCERT PEVSKEGA ZBORA GLASBENE MATICE V LJUBLJANI.

V ponedeljek, dne 14. t. m. ob 8 zvečer izvaja pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice na svojem drugem letošnjem velikem koncertu oratorij priznanega hrvatskega glasbenika, izredno plodovitega in nadarjenega skladatelja dr. Božidarja Širole: Abrahamova žrtva za soli, zbor in orkester. Poleg Sattnerjevega oratorija »Vnebovzvetje Device Marije« je to Širolovo delo edino te vrste v jugoslovanski glasbeni literaturi. V širokem oratoriju je veliko mest, ki se odlikujejo po izredni lepoti in milini. Izredno karakteristična so solistovska mesta, posebno lepi nekateri zbrovski deli, kakor tudi orkestralne medigre. Na prvo izvedbo tega zanimivega dela v Ljubljani opozarjamo naše občinstvo, vstopnice pa v predprodaji v Matični knjigarni, cene običajne, koncertne.

KONCERT »GLASBENE MATICE« V TRSTU.

V soboto zvečer je nastopil v Trstu zbor tržaške Glasbene Matice pod vodstvom prof. Viktorja Šonca. Na sporedu je bilo nekaj narodnih pesmi in umetniških skladb domačih in tujih glasbenikov. Nastopili so tudi solisti, in sicer basist Zega in g. Kalin s svojim tenorjem. Udeležba je bila zelo dobra. — Občinstvo je sicer bolj ali manj ploskalo vsaki točki, vendar pravega navdušenja zbor ni zbudil. Splošen vtis je bil, da bi se dalo z zborom veliko več doseči; posebno ženske predstavljajo izvrsten pevski material. Posamezne točke so bile izvajane sicer gladko in izpiljeno, ako izvzamemo Lajovičev »Pomladni spev«, ki mu zbor ni bil kos, a brez doživlja, brez duša. Dirigent je gotovo izvrsten glasbeni učitelj, ki dovede zbor do popolne tehnične uglasjenosti in preciznosti v izvajanju posameznih skladb; a zdi se, da polaga preveliko važnost ravno na tehnično stran, da se prestrego drži mrtvih dinamičnih in drugih označb v skladbi, tako da skoro popolnoma odpade subjektivna interpretacija. Kakor vsa današnja umetnost pušča tudi glasbena toliko svobode in se ne oklepa v železni okvir. Pomankanje duše in gorkote se je čutilo posebno pri umetnih in sploh pri onih skladbah, ki so pretežke, da bi jih posamezen pevec doumel in doživel brez pomoči pevovodje. Nasprotno je bila narodna »Se davno mrafič« tako živstveno, tako gorko podana, da je občinstvo sploh pozabilo, da je v koncertni dvorani in še čakalo, da pojde pesem dalje, ko je bila že davno odpeta. Tako je tudi tenor navdušil občinstvo z odlomkom iz Cavalleria Rusticana ne toliko s svojim glasom kolikor z mladostnim zanosom izvajanja. Dinamičnih skokov v Adamičevi »Bela breza« se zdramilac nisem mogel razumeti; čemu nenadni poudarek v tretji kitici »sol n e n a h e i e? Mokranjčev X. rukovet je bil na nekaterih mestih zelo dobro podan. Ako se ne motim, sem v Mirkovi »Odkrij nam zarja svoj obraz«, zasledil južnosrbske motive, kar bi bilo razumljivo, ker se je skladatelj menda delj časa mudil v teh krajih. Zamolkiost in neko čudno vollost basu je treba pripisovati posebni pevski šoli, ki ne najde odobravanja v javnosti. Veliko boljši je pel basist v Šončevem »Oče naš«, za bas solo s spremljevanjem ženskega zbora. Pevski zbor »Glasbene Matice« je s tem koncertom pokazal, da je zelo napredoval, za kar gre gotovo prva hvala požrtvovalnemu dirigentu. —aki.

Knjige in revije

Zbirka zakona, naredaba i svih propisa državne uprave. Zadnja leta je izšlo toliko zakonov, naredb in drugih predpisov državne uprave, da je bila evidenca tudi najpompnejšemu nasledovalcu nemogoča. Da se bodo interese vsaj mogli orientirati, kje se kaka odredba najde, je izdal g. dr. Janko Bedaković, inspektor ministristva za notranje zadeve to knjigo, v kateri so na 594 straneh navedeni najprej po abecednem, v drugem delu pa po časovnem redu do vključno 30. junija 1925 vsi zakoni, naredbe in predpisi državne uprave. Cena broširani knjigi je 150 Din (s poštnino 165 Din), vezani 180 Din (195). Naroča se pri piscu, Zagreb, Gunduličeva 26. Pravilnik za izvrševanje zakona o stanovanjih z vsemi pojasnili, obrazci in vzorci, kakor ga je pripravil z dr. Alojzij Gradnik, deželnosodni

Ljubljansko gledišče

Drama:
Začetek ob 20. uri zvečer.
Sreda, 9. junija: LADJA TENACITY. Red C.
Četrtek, 10. junija: IDIJOT. Red D.
Petek, 11. junija: JOHN GABRIEL BORKMAN. Red E.
Sobota, 12. junija: LADJA TENACITY. Red A.
Nedelja, 13. junija: Zaprt.
Ponedeljek, 14. junija: JAKOB RUDA. Red B.
Opera:
Začetek ob pol 20 uri zvečer.
Sreda, 9. junija: GLUMAČI, GIANNI SCHICCHI. Red A.
Četrtek, 10. junija: BOHEME. Red B.
Petek, 11. junija: Zaprt.
Sobota, 12. junija: TRUBADUR. Red D.
Nedelja, 13. junija: GROFICA MARICA ob pol 20. zvečer. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 14. junija: Zaprt.

Mariborsko gledišče

Sreda, 9. junija ob 20. uri: SATAN V ZENSKI. Ab. A. (Kuponi.) Zadnjič v sezoni.
Četrtek, 10. junija ob 20. uri: KOZAREC VODE. Ab. B. (Kuponi.) Zadnjič v sezoni.

Sport

Ilirija: Villacher SV (Beljak 13. t. m. — V nedeljo, dne 13. t. m. igra Ilirija revanšno tekmo s Villacher SV iz Beljaka, ki je pravkar ponovno dosegel nogometno prvenstvo Koroške. Prva igra letos v Beljaku je končala z zmago Ilirije v razmerju 3:1, pri čemer se je izkazal SV za izredno žilavega in odpornega protivnika. Ilirija bo morala igrati v nedeljo znatno boljše kot v zadnjih nastopih, ako hoče svoj prvi uspeh proti SV ponoviti. Tekma je za Ilirijo važna tudi kot trening na bližnje srečanje z Gradjanskim v državnem prvenstvu.
NEKAJ NEDELJSKIH SPORTNIH DOGODKOV.
Dunajski Amaterji imajo v prvenstvenem boju sedaj 32 točk, Rapid 27, Vienna 25 itd., torej so Amaterji daleč spredaj. — Šest igravcev kluba Hakoah bo šlo za eno leto nazaj v Ameriko. — Ogrsi so premagali Čehoslovake 2:1, nasprotno pa Praga Budimpešto 6:2. — Dr. Peltzer je v Budimpešti porabil za 500 m 1:03.6, nov svetovni rekord, prej šved Lundgreen 1:05.6, tudi Barsi je izbrno tekkel, 1:04.6. Dalje: Hajdu 200 m 22.2, ogrski rekord; dr. Peltzer 400 m lese 55.6, nemški rekord; 5000 m Papp 15:52.8; skok v daljavo Püspöki 7.18 m, ogrski rekord; kopje Szepes 59.30, ogrski rekord; palica Karlovic 3.76, ogrski rekord; 100 m Fluck 10.8, Hajdu 10.9; krogla Baranyi 14.08; diskos Molnar 42.85 m. — Friebe je porabil v Berlinu za 1500 m 4:12.6, Danec Larsen 4:03.7.

Gospodarstvo

Vojvodinska obrtna razstava v Novem Sadu. Mestna občina novosadska je dovolila izvršnemu odboru vojvodinske razstave, ki se vrši v Novem Sadu od 1. do 10. avgusta t. l. subvencijo v iznosu 50.000 Din. To vsoto hoče pripravljati odbor uporabiti za podporo razstavljalcev iz drugih mest, ki se želijo udeležiti razstave. Sklenilo se je, da dobi vsak kraj, ki da najmanj tri razstavljalce, eno mesto brezplačno, na 6 razstavljalcev 2, na 9 razstavljalcev 3 itd. Brezplačno mesto se bo določilo v navzočnosti razstavljalcev in sicer s kocko. Izvršni odbor bo plačano najemninu vrnil v gotovini razstavljalcu, katerega številka bo izžrebana. Te tekme se smejo udeležiti vsi udeleženci z domačimi proizvodi, koje sami proizvajajo in to po vrsti, kakor se prijavljajo, dokler ne bo gorinavedena vsota izžrebana. Ako bi tudi županija dovolila kako subvencijo, se bo tudi ta uporabila v iste svrhe. Ako se poleg tega tudi še upošteva, da se bodo posamezni obrtniški izdelki odkupovali potom loterije, bodo stroški za posamezne razstavljalce minimalni. Prijavnice dobijo interesi v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Za uvoznike moke v Grčijo. Ministrstvo zunanjih zadev je sporočilo naši zbornici za trgovino, obrt in industrijo, da je dobilo od našega poslanstva v Atenah naznanilo, da so mnoge tvrdke v Atenah na podlagi grškega dekreta od 15. januarja t. l., po katerem so se ukinile vse omejitve glede uvoza inozemske moke v Grčijo, izvršila večja naročila v inozemstvu. Ko je došlo naročeno blago v Grčijo, je pa bil že izdan drugi dekret, ki je omejil dovoljeni odstotek kisline na 150 in vse došlo blago leži še danes po raznih luških skladiščih. Po podatkih, ki jih ima poslanstvo, se je dekret izpremenil na zahtevo lastnikov grških mlinov. Poleg večjih količin madijarske in bolgarske moke, se nahaja v Patrasu tudi 110 ton naše moke. Izvozniki moke se zato opozarjajo, da pri sklepanju pogodb z grškimi trgovci ne prevzemajo nikakih rizikov.

Lesna trgovina. V lesni trgovini ni opaziti večje živahnosti. Težavne razmere, ki so se že lani vladale v tej za Slovenijo po pravici rečeno najvažnejši gospodarski stroki, se niso obrnile na bolje. Tendenca padanja cen še ni ponehala, kar pa je zaradi izredno močne tuje konkurence razumljivo. Zaradi padca romunskega leja je začela Romunija iz Galaca, svojega izvoznega pristanišča, pošiljati ogromne količine na trg. Zlasti je poplavljena z romunskim blagom Italija. Znani so slučajni, da so velike lesne tvrdke Italije prenesle večji del svojega poslovanja v Galac, kamor so prestavile svoje zastopnike iz naših krajev. V Italiji sami je opažena močna denarna kriza, ki je v nekaterih ozirih močnejša kot pri nas. Vse to pa seveda vpliva na naš izvoz, da se ne more razviti, kar bi z ozirom na stabilnost dinarja morali pričakovati. V prvem četrtletju letos je znašal naš izvoz lesa 1.100.000 ton, isto v 1. četrtletju lani. Vrednost v zlatu pa je bila celo nekoliko nižja kakor ona lani. V lesni kupčiji na ljubljanski borzi je zabeležiti več večjih zaključkov v brzozavnih drogih, za katerimi povprašujejo. V splošnem pa je kupčija bolj mrtva in promet majhen. — Iz letih izvajanj je razvidno, kako težak postaja ekstenzivni boj slovenske lesne trgovine in industrije ob tako močni konkurenci. Če si bomo hoteli pridobiti nove odjemalce, moramo najodločneje stremeti za preuredbo v naši lesni obrtnosti. Kar se tiče obdelave lesa, naj bi vendar enkrat naši producenti začeli gledati na želje kupcev. Tako pa so prisiljeni, ker les zaradi obdelave ne konvenira kupcem, da ga prodajajo prepečen. Stara napaka slovenskih lesnih producentov je — in jih bo tudi uničila — da nečesto razumeti izprememb v razmerju kupca in prodajalca.

Naš dolg Ameriki. Ameriški kongres je z 80 proti 14 glasovom ratificiral pogodbo o ureditvi odplačevanja naših dolgov severnoameriškim Združenim državam.

Brezgotovinski promet pri poštni hranilnici. Medtem ko je v mesecu januarju lanskega leta znašal brezgotovinski promet poštne hranilnice 36,6% vsega poštnoekovnega prometa, je v teku leta tako narasel, da je v decembru lani dosegel 44,8%. Brezgotovinski promet je izredno važnosti v krizah. Za primerjanje naj navedemo še par podatkov o odstotnem deležu brezgotovinskega prometa v drugih državah kakor n. pr. Holandija 34%, Francija 73, Švica 71, Češkoslovaška 62, Danska 61, Avstrija 45, Nemčija 21 in Italija 12%.

Petrolejski monopol v naši državi. Kakor javljajo iz Beograda, ostane dosedaj način prodaje petroleja še nadalje, vendar pa imamo pričakovati, da bo kmalu monopolska uprava začela uvajati sama petrolej in ga prodajati konzumentom na debelo v lastni režiji.

25 letni jubilej vrtnarske razstave v Poznanju. V dnevih od 25. septembra do 3. oktobra t. l. se bo vršila v Poznanju vrtnarski razstava, ki je akrali jubilej njenega 25 letnega obstoja v Poznanju. Te vrtnarske razstave so bile skozi 25 let najspohalnejše in na polju vrtnarstva so za Poljsko ustvarile neprecenljivih zaslug, predvsem pri vzgoji posameznih kultur. Razstava se bo delila na sledeče oddelke: 1. sadjarstvo; 2. odgoja cvetlic; 3. začimbe; 4. semena; 5. razstava cvetlic za posebno lepoto; 6. načinu vzornih vrhov; 7. šopki

in cvetje. Razstavi bo priklučen tudi tehniški oddelek vrtnarstva in poseben šolskobotanični vrt. Od vrtnarstva in rastištva najbolj odvisen gospodarski činilec, žebelarstvo, bo prav tako na razstavi. V času razstave je pričakovati velikega obiska zlasti iz sosednih držav. Napovedan je tudi prihod predstavnika vrtnarstva iz Češkoslovaške in iz drugih slovanskih krajev. Na to razstavo bi morali tudi naši vrtnarji, ker so pri nas dani vsi pogoji za prosvit in reorganizacijo vrtnarstva v najmodernejšem stilu. Prilika je ugodna, da si je ob tej priliki mogoče ogledati republiko Poljsko, kajti po vseh državah je dovoljen 50% popust po železnica. Vsa pojasnila daje zastopnik poznanskih veleseljov G. R. Golebiowski, Stari trg 19, Ljubljana, in sicer brezplačno.

Delniške družbe v Nemčiji. Po uradni statistiki je bilo septembra 1909 v Nemčiji 5222 delniških družb s kapitalom 14,7 milijard mark, septembra 1919 je naraslo število na 5710 s kapitalom 21 milijard, koncem lanskega leta pa je znašalo število 14.978 s kapitalom 19,1 milijarde mark.

Borza

Dne 8. junija 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.50—13.54 (13.50—13.54), Italija 209.16—210.36 (213.11—214.31), London 275.425—276.665 (275.40—276.66), Newyork 56.425—56.72 (56.67—56.77), Pariz 164.49—166.69 (178.50—180.50), Praga 167.75—168.75 (167.76—168.76), Dunaj 8.003—8.043 (8.00275—8.04275), Curih 10.96—11 (10.96—11), Amsterdam 22.80—22.90 (22.88 blago.

Curih. Belgrad 9.11 (9.1125), Budimpešta 72.20 (72.20), Berlin 123 (123), Italija 19.15 (19.52) London 25.14 (25.13), Newyork 516 (516.50), Pariz 15.25 (16.05), Praga 15.31 (15.30), Dunaj 73 (73), Bukarešt 210 (206.25), Sofija 3.74 (3.75), Amsterdam 207.55 (207.50), Bruselj 15.75 (16.15), Kopenhagen 136.75 (136.45), Oslo 114.60 (113.85), Madrid 78.25 (78.125), Atene 6.43 (6.495).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.47, Kodanj 187.10, London 34.405, Milan 26.08, Newyork 706.65, Pariz 20.93, Varšava 69.05. Valute: dolarji 707.25, angleški funti 34.32, francoski frank 20.96, Hra 26.32, dinar 12.45, češkoslovaška krona 20.89.

Praga. Devize: Lira 124.55, Zagreb 59.45, Pariz 99.05, London 164.10, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. 7% invest. posoj. 73—74.50, vojna odškodnina 302—305, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193 den., Ljublj. kreditna 175 den., Merkantila 100—102, zaklj. 102, Praštediona 865—868, Slavonska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 65—74, Trbovlje 300—305, Vevče 100 den., Nihag 25 bl., Stavbna 55—65, Šešir 103 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 72—73, agrari 41.50—42.50, vojna odškodnina 301.50—302, ultimo junij 302—303, Hrv. esk. 101—102, Kred. 104—105, Hipobanka 57—58, Jugobanka 92.50—93, Praštediona 865—867.50, Ljublj. kreditna 175 den., Slavonska 50 bl., Srpska 130—131, Zemaljska banka 120 zaklj., Narod. banka 4000 bl., Eksploatacija 17—20, Sečerana 280—285, Nihag 22—28, Gutmann 220—225, Slavex 117.50—128, Slavonija 36—38, Trbovlje 300—310, Vevče 100 den., Sečerana Vel. Kikinda 325 den.

Dunaj. Podon.-savka-jadran. 806.000, Zivno 725.000, Alpine 220.000, Greinitz 113.000, Trbovlje 384.000, Hrv. esk. 119.000, Levkam 121.000, Hipobanka 71.000, Slavex 153.000, Slavonija 42.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Trami sortirani, feo naklad. post. 1 vag. 262.50—262.50, zaklj. 262.50, deske po naročilu, feo naklad. post. 1 vag. 452.50—452.50, zaklj. 452.50, smrekovi, jelovi blodi od 25 cm naprej, feo naklad. post. 2 vag. 180—180, zaklj. 180. — Zito in poljski pridelki: Pšenica, 76 kg, 2% primesi, feo vag. bačka post. 328 bl., koruza, feo vag. bačka post. 142 bl., koruza, feo vag. sremska post. 1 vag. 143—143, zaklj. 143, koruza inzulanka, feo vag. prekm. post. 165 bl., oves rešetani, feo vag. naklad. post. 195 bl., ajda domača, feo vag. slov. post. pol vag. 255—255, zaklj. 255, proso rumeno, feo vag. Ljubljana 217.50 bl., tž, feo vag. Ljubljana 217.50 bl.

Naznanila

Društvo orožniških upokojencev za Slovenijo v Ljubljani bo imelo občni zbor v nedeljo dne 13. junija t. l. ob treh popoldne pri Novem sveit v Ljubljani, Gosposvetska cesta, z običajnim dnevnim redom. Na ta občni zbor so vlnudno vabljeni vsi člani.

Elizabetna konferenca, župnija Sv. Peter, ima v sredo dne 9. junija ob 5. uri popoldne važno sejo.

Zašvale

Županstvo Kekarje se srčno zahvaljuje gosp. Fortunatu Remšetu, posestniku v Mozirju, ki je daroval 100 Din za občinske uboge namesto venca za pok. Franca Petrina.

Sport

Kolesarsko in motociklistično društvo »Savac« v Ljubljani je priredilo v nedeljo, dne 6. t. m. naravnost impozanten izlet v St. Vid ter združeno dirko s kolesarskim društvom »Sora« St. Vid in »Zarja« Zg. Kašelj. Izleta se je udeležilo nad 100 kolesarjev in kolesaric. Dirke kolesarskega društva »Sora« St. Vid se je udeležilo 10 dirkačev. Proga je bila dolga 19.600 km Kranj—St. Vid. Prvenstvo društva si je priboril 1. Šenk Frano 87 minut 10 sekund. 2. Brenc Pavel 87.12. 3. Potočnik Stefan 87.25. 4. Čermelj Joško 87.35. 5. Polenšek Feliks 88.25. — Dirke kolesarskega društva »Zarja« Zg. Kašelj se je udeležilo 8 dirkačev ter je bila proga istotako dolga 19.600 km. 1. Smrekar Pavel 37.53. 2. Smrekar Bernard 38.50. 3. Bezlaj Anton 40.80. 4. Novak Josip 42.44. 5. Krmeč Ciril 48.86. — Dirka kolesarskega društva »Savac« Ljubljana se je udeležilo 24 dirkačev. Start in cilj St. Vid pri 4.4 km. Proga je bila St. Vid—Kranj in obratno ter dolga 39.200 km. 1. Lahka skupina (7 dirkačev): 1. Dolenc Ignac 1 ura 17 minut 27 sekund. 2. Zupančič Karel 1:19.32. 3. Štepančič Stanko 1:22.48. 4. Fiker Jožef 1:27.2. 5. Lakovič Franc 1:29.32. — II. Težka skupina (6 dirkačev): 1. Slamič Herman 1:18.8, ki je zmagal nad lahko skupino in si priboril na času 4 minute 19 sekund. 2. Prodan Edvard 1:18.28. 3. Picej Peter 1:34.47. — III. Damska dirka 2 km (5 dirkačev): 1. Batelj Fani 4 minute 25 sekund. 2. Kavčič Anica 4.80. 3. Otrin Terezija 4.34. 4. Šulin Kati 4.40. — IV. Dirka naraščaja 2 km (6 dirkačev): Ta dirka je bila zelo zanimiva in je došel 1. Gabrijeleč Franc 4 minute 20 sekund. 2. Bižjak Emil 4.40. 3. Jamnik Stanko 5.8. 4. Snoj Stanko 5.20. 5. Hribar Josip 5.54. — Vse dirke so se izvršile v najlepšem redu in ob veliki udeležbi publike, ki je z zanimanjem sledila dirkam.

S SPORTNO ZMAGO SLUŽIS NARODU!

Maltzan, nemški poslanik v Washingtonu, je postal zunanjemu uradu v Berlinu sledeče poročilo: Washington, 24. aprila 1926.

Nemški plavalec Erich Rademacher je v mednarodni plavalni tekmi v Chicagu imel velike uspehe; med drugim je znižal svetovni rekord v prsem plavanju na 220 yardov od 2:48.2 na 2:46. Dosedanji rekorder, Amerikanec Spence, je dosegel drugo mesto. — Pri tej priliki ponovno opozarjam, da je prvovrstno zastopstvo nemškega sporta naša najboljša propaganda. Tak v Ameriki napravljen rekord se tukaj bolj opazi in lahko več koristi kakor številne zelo močne delegacije. Ameriško časopisje je bilo polno hvale za Rademacherja. pl. Maltzan.

Ali nismo to mi opetovano poudarjali? Mo-ramo se prilagoditi modernim razmeram. Vsi narodi vedo, kaj sportni uspehi pomenijo, ne samo po svoji idealni vrednosti, temveč tudi po praktični koristi. Imamo to zavest, da smo v polni meri vršili svojo dolžnost.

NURMI, IN KJE JE MEJA.

S sistematičnim treniranjem dosežemo lahko vse, kar je sploh dosegljivo. Sportni trening dokazuje moč duha, tekme je še bolj dvignje. »Govorili so o moji duševni koncentraciji pred vsakim startom. Prav so imeli. Treba je, da se opremimo z živčno močjo. Par ur pred tekmo počivam, sam v samotji, po dolgem zleknjen, miren kot le mogoč. Hočem se napolniti z močjo, a nikdar ne mislim na bližnjo tekmo samo; pazim tudi, da pri tem počivanju ne zaspiim. — To so slusili tudi že drugi tekači, davno pred Nurmiem, da je najslabše, če pred tekmo spijo. — Med tekmo samo mislim navadno le na čas, ki ga porabim za posamezne runde.«

Kje je meja, do katere hoče Nurmi priti? Angleški fiziolog profesor Hill je mejo dosegljivosti začrtal, napravil je diagrame, vse znanstveno utemeljil in rekel, da bi bilo največje čudo, če bi kdo začrtano mejo prekorajl za dva odstotka. Pa so mu vendarle nekateri čez ušili, precej daleč, med njimi tudi Nurmi. Kaj misli on? »Nimam nobenih načrtov za bodoče uspehe; mislim pa, če bi zares poskusil, da pridem lahko do tehle meje: 800 m v 1:49—1:51, 1500 m v 3:46—3:47, angl. milja (1609 m) 4:04—4:05, 3000 m v 8:17—8:18, 5000 m v 14:15, 10.000 metrov 29:40, v 1 uri 19.400—19.500 m, maratonski tek 42.194 km 2:25:00. Če bo kdo drugi še hitreje letel, ga smatram za boljšega kot sem sam ali pa vsaj za meni enakega; ne smatram ga pa za boljšega, če prekosil kakšnega od mojih sedanjih rekorderov, kajti to napravim lahko tudi jaz sam in pridem lahko do gori označene meje. Seveda zmeraj le pod pogojem idealnih zunanjih razmer in pa da morem za vsako razdaljo posebej trenirati, z najkrajšo počenši. Na maratonski tek zaenkrat ne mislim; najprvo nameravam iti navzdol in potem polagoma navzgor. Še štiri ali pet let bo treba, da bom na visku, in tedaj upam, da bom dosegel v vseh označenih tekih čas, ki sem ga navedel.«

EN MILIJON MARK ZA SPORTNE NAMENE.

V zadnji seji nemškega državnega sveta je sporočil državni tajnik Schulz, da namerava razdeliti nemška vlada 1 milijon mark, okoli 15 milijonov dolarjev, za telesne vaje, in sicer takole: 1. Podpora glavnim zvezam za njih splošne naloge 300.000 mark. Te zveze so: Nemški državni odbor za telesne vaje; osrednja komisija za delav-

ski sport in telesno vzgojo; zveza nemških mladinskih zavetišč, zato, da si nabavi potrebno orodje. 2. Podpora državnih vzornih naprav 400.000 mark. Tu so telovadne in sportne šole in take naprave visokih šol, zvez in društev, ki so splošno veljavnega značaja.

3. Podpora narodnih in mednarodnih bojnih iger in kongresov 200.000 mark. Sem spada priprava za mednarodne olimpijske igre, prireditve nemških bojnih iger, nemška telovadna prireditve, delavske telovadne in sportne prireditve in druge velike tekme posebnega pomena.

4. Ostanek 100.000 mark razdeli vlada po potrebi, kakor bo pač kazalo.

»SPORTNI TEDEN.«

Gotovo je že vsak bravec sam popravil tiskovni pogrešek o Reinmannovih 187.5 kg, biti mora seveda 87.5 kg; ali pa Haas: 100 kg in fiksiral, namesto: ni fiksiral.

Nebo v juniju.

(Konec.)

Saturn je znamenit med planeti. Ne samo, da ima deset lun, največ med vsemi planeti, ampak ima tudi sistem obročev. Prvo luno je odkril fizik in zvezdoslovec Huygen leta 1665. Ta spremljevalec Saturna je dobil ime Titan, to je Orjak. Je največji med lunami Saturna in je 1.5 krat težji od naše lune. Njegova obhodna doba znaša 15 dni 23 ur in kroži v razdalji 1.200.000 km od Saturna. Vidi se v srednje velikih daljnogledih. Ostali spremljevalci so manjši. Najmanjša sta Phoebe in Themis. Odkrili so ju, prvega leta 1898 in drugega leta 1904, in sicer Themis na fotografski plošči.

Najbližji spremljevalec Saturna, Minas, se nahaja v razdalji 180.000 km, zadnji Phoebe pa v razdalji 12 milijonov kilometrov. Obhodna doba prvega znaša 22 ur 37 minut in zadnjega 550 dni 10 ur. Zadnji trabant je iregularni. Ta se giblje v nasprotni smeri od ostalih lun krog Saturna. Nastal ni iz Saturnove prvotne snovi, tudi ni verjetno, da je po Saturnu ujet komet, ampak da se je stvoril iz malega dela razpadle mase, iz katere so se stvorili planeti in ga je potem zadržal Saturn. Od ostalih se razlikuje torej v tem, da je mnogo starejši in je postal naravnost iz tvarine prvotnega solca.

Največja zanimivost Saturna pa je njegov obroč. Ta je sestavljen iz samih malih drobec, ki krožijo krog planeta. Dober daljnogled nam pokaže, da ločimo lahko troje obročev in sicer zunanega, notranjega in najbližje planetu temni pas. Premer zunanega obroča znaša 280.000 km. Širok je ta obroč 16.000 km. Premer srednjega znaša 240.000 km, širina pasu pa 28.000 km. Med zunanji in srednji obročem je 3000 km širok prazen prostor. Temni obroč se nadaljuje takoj za srednjim. Širok je 16.000 km in je oddaljen od površja Saturna 16.000 km. Mimogrede omenjeno, te številke niso popolnoma natančne, nego odgovarjajo približni vrednosti.

Notranji deli obroča rotirajo hitreje ko planet sam.

Sistem Saturnovih obročev je nastal iz Saturnove atmosfere in sicer, ker je padla temperatura Saturnove atmosfere tako hitro, da je izgubila v bližini ekvatorja se nahajajoča snov zvezo s planetom in se na ta način osamosvojila. Od planeta oddaljena snov se je drobno izkristalizirala, radi tega sestavlja obroč velika množina drobec. Tekom časa so se ti drobci tudi sortirali v manjše, ki sestavljajo notranji del in večje, ki tvorijo zunanji del obroča.

Debelina obroča je jako mala. To sledi iz dejstva, da zgine obroč takrat, kadar ga gledamo v njegovi ravnini. Bernard je menil, da ne presega debelina krog 300 km, verjetna debelina znaša kakih 80 km. Niso pa vsi deli obroča enako debeli. Največjo debelino posameznih obročev ima vedno zunanji rob, kjer ima obliko svitka, proti notranjemu robu pa se vedno bolj in bolj tanjša. Skrajni rob prvega obroča od Saturna je najbolj debel. Debelina srednjega in zadnjega za prvim močno zatasta.

Opazovanja z velikimi daljnogledi in proučevanje razstavljene Saturnove svetlobe je pokazalo, da so njegovi obroči še bolj razdeljeni, da imamo v resnici cel sistem obročev. Skrajni, zunanji obroč, obstoji iz dveh delov, prazen prostor pa je ožji ko prej omenjeni med zunanji in notranji svetlim. Vsak del zunanega obroča sestoji iz desetih obročev. Tudi notranji in temni obroč sta sestavljena iz blizu enakega števila ožjih delov.

Analiza Saturnove svetlobe je odkrila tudi hitrost, s katero se vrtil on sam in obroči. Za točko površja na Saturnu so ugotovili hitrost 10,3 km v sekundi, kar se ujema z njegovo obhodno dobo. Za sredino svetlega obroča pa so določili 18 km v sekundi, medtem ko zahteva teorija 18,8 km. Obhodna doba temnega obroča je izračunana na 5 ur 12 minut in skrajnega pa 13 ur 48 minut. Notranji deli sistema Saturnovih obročev krožijo hitreje, in zunanji bolj počasi ko planet.

Odprtina obročev se perijodično menja. Od 1921. leta je vidna severna polovica planeta in s tem tudi zgornja stran obročev. V sedmih letih doseže slednji največjo odprtino in sicer vidimo takrat lahko vse skrajni rob zunanega obroča. Po nadaljnjih sedmih letih vidimo od vsega sistema samo komaj vidno črto, nakar se pokaže južna stran Sa-

Ujetniki.

Prevel L. S.

(Konec.)

Slednjič se je eden izmed njih, po imenu Potdevin, ki je bil zelo uren, opogumil. Pognal se je in stekel mimo kot jelen. Poskus se je posrečil. O jettnikih ni bilo ne duha ne sluha, kakor da so mrtvi.

Neki glas je zaklical:

»Saj ni nikogar.«

In preletel je drugi vojak prazen prostor pred nevarno odprtino. Tedaj se je začela prava igra. Vsako minuto se je zaletel mož. In prešel od ene čete do druge, kakor to delajo otroci, ki se gredo lovit, in je metal za seboj sneg, da je kar škropilo, tako hitro je migal z nogami. Nanosili so suhljadi in zakurili velike ognje, da bi se gredli, in v njihovem svitu se je vsakokrat pokazal profil tekočega narodnega stražnika, ko je hitel od desnega tabora do levega.

Nekdo je viknil:

»Na tebi je vrsta, Maloisont«

Maloison je bil debel pek, čigar trebuh je izžival smeh pri tovariših.

Okleval je. Zbadali so ga. Tedaj se je

odločil in se spustil na pot v drobnem enakomernem in zasopljenem teku, ki je stresal njegovo obilno trebušino.

Ves oddelek se je smejal od solz. Vpili so, da bi mu dajali pogum:

»Bravo, bravo, Maloisont«

Prišel je nekako do dveh tretjin svoje poti, ko je sinil dolg, hipen in rdeč plamen iz okenca. Razlegel se je pok in široki pek se je prekučil na nos s strahovitim krikom.

—o—

Nihče ni priskočil, da bi mu pomagal. Tedaj so videli, kako se je vzdihujoč vleklo po vseh štirih po snegu in ko je ušel iz strašnega prehoda, se je onesvestil.

Imel je krogljo v debelini stegna prav pri vrhu.

Po prvem presenečenju in prvem strahu se je ponovil smeh.

Toda takrat se je pokazal na pragu gozdarske hiše komandant Lavigne. Določil je pravkar svoj napadalni načrt. Komandirale je s tresočim glasom:

»Klepar Planchut z delavci«

»Trije možje so stopili bližje.«

»Smemite žlebove s hiše!«

In v četrte ure so prinesli poveljniku dvajset metrov žlebu.

Na vso moč varno in previdno je dal napraviti malo okroglo luknjo v rob lopute, uredil napeljavo vode od sesalke do te odprtine in izjavil ves vžihčen:

»Sedaj bomo pa dali gospodom Nemcem piti.«

Urnebesni hura občudovanja je jeknil in sledilo mu je veselo vpitje in silen smeh. In poveljnik je organiziral delovna krčila, ki so se menjala vsakih pet minut. Na kar je zapovedal:

»Pumpajte!«

In ko se je železno kolo začelo premikati, je spolzel majhen šumeč curek po ceveh in padal kmalu v klet s stopnice na stopnico, kakor šumija slap ali kleč z zlicami.

In so čakali.

Minula je ura, pa dve, pa tri.

Komandant se je mrzlično sprehaljal po kuhinji in nastavljal od časa do časa uho na tla, ugbajoč, kaj počne sovražnik, se vprašujoč, ali bo kaj kmalu kapituliral.

In res, sovražnik se je sedaj pridno gibal. Slišalo se je, kako premika sode, govori, čopota.

Proti osmim zjutraj pa je prišel glas iz okenca:

»Jas šelim koforiti s kospotom francoskim častnikom.«

Lavigne je odgovoril iz okna, ne da bi pomolil glavo predaleč naprej:

»Ali se predaste?«

»Se pretam.«

»No, pa podajte puške ven.«

In koj nato se je videlo, kako se je pomolila puška iz luknje in padla v sneg, potem dve, tri, vse. In isti glas je izjavil:

»Nimam feč. Bošuride se! Donem.«

Poveljnik je ukazal:

»Nehajte!«

Kolo pri vodnjaku je obstalo.

Ko je še napolnil kuhinjo z vojaki, ki so čakali s puško ob nogi, je počasi dvignil hlastovo loputo.

turna in spodnja stran obroča. Ker astronomski daljnogled obrne sliko, je severna polovica spodaj in južna zgoraj.

Na Saturnu ločimo lahko svetli ekvatorijalni pasov, ki gredo vsopredno planetovemu ekvatorju. Ko se je junija 1903 pojavila na severni polobli svetla lisa, je bilo mogoče ugotoviti, da je obhodna doba Saturna višje od ekvatorja večja. Sklepajo, da so temne obročaste lise ekvatorijalni toki, ki imajo večjo hitrost ko površje. Njih hitrost znaša 1400 km na uro ali 400 m na sekundo. S to hitrostjo prehitujejo planet.

Na Saturnu ločimo lahko svetli ekvatorijalni pas, temnejši zmernege, podnebnega pasu in polarni del, ki je temnejši od prvega in svetlejši od zmernege. Pri srednjem, zmerem pasu lahko ločimo dvoje delov.

Na polarne dele sije sonce enkrat v Saturnovem letu enako ko na zemlji, le s tem razlokom, da traja Saturnovo leto 29,5 let. Na tečajih svetli sonce vsakih 15 naših let enkrat.

Pogled s Saturnovega površja na obroč je gotovo jako zanimiv. Na tečajih planeta gledano, je pogled na obroč zakrit vsled ukrivljenosti planeta. V krajih med tečajem in ekvatorjem pa bi videli nad obzorjem lok, ki bi odgovarjal delu luninih oz. solnčnih kolobarjev. Najbolj poučno pa učinkuje pogled z mesta na ekvatorju. Od vsega sistema vidimo samo notranji del ki zakriva zunanega. Nebo samo je razdeljeno v severno in južno polovico. V tem obroču imamo tudi sliko Rimske ceste, le da je Saturnov sistem bolj pravilna plošča. Rimska cesta pa je videti bolj vegasta in da velja le za kraje na ekvatorju. Naše sonce se nahaja v ogromnem spiralnem obroču, ki je sestavljen iz velikih milijonov sonc, Saturn pa se nahaja sredi obroča temnih drobcev.

Saturn je mala slika našega solnčnega sistema. Če odgovarja planet sam soncu, so lune planeti. Med temi odgovarja Titan Jupitru, sistem obročev pa planetoidom. In v tem sistemu se je zgodilo ono, kar je Laplace postavil za sonce, namreč, da se je odločil na ekvatorju cel obroč in iz tega nastali spremljevalci sonca. Pri Saturnu se je res izločil in iz tega je nastal sistem obročev.

V starem veku, ko so imeli zvezde za bivališča bogov, so prisodili Kaldejci današnjemu Saturnu ime Nimib. Bog Ninib je bil bog vojne, lova in zemeljskih moči. Radi sličnosti v barvi s soncem je po učniku nadomestoval sonce na nočnem nebu. Saturn, od sonca najbolj oddaljen od zgornjih planetov (Mars, Jupiter, Saturn) ni imel nobene gortkote zato pa največ vlage in je od štirih elementov (ogonj, zrak, voda in zemlja), zastopal z Merkurjem element vodo. To v času stare in pa sred-

njeveške astrologije. Iz te dobe pravi astrološka knjiga: da ima Saturn v svoji oblasti 49 kraljev (3 x 7), 42 knezov, 28 vojvod, 21 svetnikov, 14 sluzabnikov, 7 potov in 38.000 legijonov duhov.

Kakor vsak planet je imel tudi Saturn dvoje ozvezdij, imenovane hiše, v katerih je imel največji učinek v eni podnevi, v drugi ponoči. Saturnova dnevna hiša je bila ozvezdje kozoroga in nočna Vodnarja. Poleg teh je imel še dvoje mest na enklipitki. In sicer je imel v Tehnici svojo največjo moč in v Ovnju najmanjšo. Kadar so stari astrologi horoskopirali, prerokovali bodočnost iz stališča zvezd, v prvi vrsti iz lege planetov, so bile hiše in važnejše lege največje važnosti.

Sonce je izšlo 1. junija ob 4 uri 19 minut in zašlo ob 19 uri 41 minut Dne 23. t. m. vzide ob 4 uri 14 min. in zaide ob 19 uri 53 min. Ta dan stopi sonce v znamenje Raka in sicer ob 5 uri 30 min. Severna zemeljska polobla ima s tem trenutkom začetek astronomskega poletja. 30. junija bo vzšlo sonce ob 4.17 in zašlo ob 19.53. Dan se skrči od 19 ur 38 min dne 22. jun. do koncem me-

seca za 3 minute. Zemlja bo prišla začetkom julija v svojo največjo razdaljo to je 152 milj. km.

Planeti. Merkur bo od 4 t. m. zopet na večernem nebu. Ta dan je Merkur za soncem v ravni črti od nas. Koncem meseca bo viden v ozvezdju Raka in bo zahajal poldrugo uro za soncem. — Venera je jutranjica Vzhaja dve uri pred soncem. — Mars vzhaja kmalu po ponoči. Stoji v ozvezdju Rib. — Jupiter se nahaja v Kozorogu in vzhaja po 23 uri zvečer. Kdor ima le malo bolji daljnogled, lahko opazuje Jupitrove lune.

Ta mesec pričakujejo povratek Finleyevega komet. Odkril ga je Finlay 1886 l. V tem letu je bil ta komet sedmi. Njegova obhodna doba znaša 6 let 241 dni. Najbolj se približa soncu na razdaljo 150 milijonov km. V novejši razdalji je pa šestkrat bolj daleč od sonca ko zemlja. Zadnjič so ga opazovali l. 1919 oktobra meseca. Doslej so ga opazovali petkrat. Ima manjši naklon proti tiru zemlje kakor večina ostalih kometov. Sicer je znano o njem jako malo. K. J.

burnih dnevih nizki tlak (747), ki oddaja Franciji tople vetrove. Nemčiji pa padavine. Nizki tlak pri nas (757) je izlil obilo dežja širom SHS in N Italije. — Iz N se nam približuje hladna, zmerna struja. Povsod je oblačno.

3. Medtem, ko nizki tlak v Franciji (Pariz 757) izgublja na globini, nastopa v Lombardiji drugi (Turin 753), ki daje N Italiji in Sloveniji obilo dežja. V našem Primorju je vreme v zvezi s širokom še slabše. Severni mrzli val nam znižuje toploto v nenavadni meri.

4. Lombardijski nizki tlak na odmiku vzdolž Ligurskega zaliva (752) v spremstvu močnih vetrov v Tirenju in dolnjih odsekih našega Primorja. Srednjo Evropo, SHS in N Italijo zaseda novi nizki tlak (Praga 754) v svojem območju s povsodnim dežjem. V Franciji narašča zračni tlak ob zmernih vetrovih. — Vedro je samo v krajnem S. Toplota v SW porastla, drugod padla (Ljubljana 9.6°).

5. V E se valeča hladna plast je povzročila n. pr. v Ljubljani jako nizek znesek (79°) ter gosto meglo. Njej sledi iz Biskajskega zaliva topi val z nizkim tlakom (754). — Vobče so zrakotlačne razlike male in temu odgovarjajoči so tudi vetrovi zmerni. Vedro je v E SHS in dalje v SE. Deževalo je ponekod v Bosni, Dalmaciji in na Češkem.

6. Hladni val z nizkim tlakom potuje dalje v E (Varšava 755). V Evropi se je obrazovalo več nizkih tlakov manjšega obsega, ki stremijo k združitvi. — V splošnem krožijo zmerni vetrovi; v SE je vedro in neobičajno hladno, deževalo je v NE SHS, pomalo na Češkoslovaškem mnogo. Noč je bila v Sloveniji za ca. 6° toplejša od večerašnje.

Pregled toplote v gorenji dobi:

Table with columns for location, temperature, and other weather-related data. Locations include Spitsbergi, Leningrad, Moskva, Stockholm, Varšava, Budapest, München, Berlin, Seydisfjord, London, Paris, Lyon, Madrid, Aiaccio, Rim, Messina, Sofija, Odesa, Aleksandria.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 8. junija 1926. Višina barometra 308.8 m

Table with columns for Opazovanja, Barometer, Toplota, Rel. vlaga, Veter in brzina, Oblačnost, Vrsta padavin, and V Ljubljani je. Includes data for Ljubljana (dvorec), Zagreb, Ee grad, Sarajevo, Skopje, and Dubrovnik.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Pregled vremena od 1. do 6. junija 1926

(Podatki datirajo od 8. ure dotičnega dne.) 1. Balearski vrtnec (orkan) drvi prek nas, vznemirja ozračje v Primorju in nekaterih notranjih odsekih SHS. Nizki tlak sam je ostal v okrožju otokov Baleari. — Vedro je samo v Primorju in krajnem NE SHS; v ostalih delih države je večinoma padalo, največ v Sloveniji. Toplota v S raste, v sred. Evropi pada. 2. Nad La Manchom se je naglo obrazoval po-

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znakmo!

DEKLICO

sprejem kot učenko v trgovino. Naslov in upravi »Slovenca« pod št. 3878.

Trgovec (Slovenec) v Zagrebu

s obširno pisarno in z lastnimi potniki prevzame zastopstvo slovenskih tovarn in veletrgovin za Hrvatsko, Dalmacijo, Bosno in Vojvodino. — Ponudbe pod šifro Telefon 2680/3557 upravi.

Sprejme se izurjena PLETILKA

z večletno prakso, popolnoma izveščana v vsakovrstnem pletenju. Ozira se samo na prvovrstno moč. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe je nasloviti na: KOCJANČIĆ in DRUG — DOMŽALE.

Mladenič

šrednjih let, trgovec in industrijalec, neomadeževane preteklosti, želi znanja v svrhu ženitve z mladenko v starosti od 18 do 28 let, krščansko vzgojeno in ugled. staršev. Trgovsko in gospodinjstvo izobražene imajo prednost. — Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, ki je poslata do 15. jun. upravi »Slovenca« pod: »Vigred«, 3710

DRAŽBENI OKLIC.

Dne 12. junija 1926 ob pol 10 dopoldne se bo prodajalo v zapuščino Petra Pirca spadajoče premičnine, kakor: pohištvo, obleka, perilo in pekovsko orodje. 3958

Šofer s 16 let. prakso,

oženjen, išče službe, najraje k osebam. avto. — M. Železnik, pošta Šmartno pri Litiji.

Učno mesto

v večji trgovini z mešan. blagom na deželi, se išče za deklico, 15 let, ki je dovršila 2 razr. mešč. šole. Zahteva se popolna oskrba v hiši in strogo nadzorstvo. — Ponudbe na upravo pod L. R. 3962.

3955 P I 23/25—53

PROSTOVOLJNA SODNA DRAŽBA

V nedeljo dne 20. junija 1926 na spodaj navedenih umrlemu Francu Vrhovec iz Sp. Šiške lastnih parcelah, in sicer: 1. travnika 1075 d. o. Zg. Šiška pri Kosezah ob 9. uri; 2. travnika 1084/6 d. o. Trnovsko predmestje onstran Curnovca ob 11. uri; 3. treh gozdov 318, 351 in 219/1 d. o. Rudnik ob 15. uri. Pogoji pri okr. sodišču v Ljublj., soba št. 33.

KUPIM že rabljen mrtvaški voz

najnovejšega tipa in kompletno konjsko opremo, zraven spadajoče. — Ponudbe s sliko voza je poslata na Pogrebni zavod M. Gogala — Bled.

Plemen. kobila

težka, z lepim, tri tedne stari mrtvaškom naprodaj vsled pomanjkanja prostora. — Več se izve pri lastniku Ant. Snoj, pos., Zagorje ob Savi št. 62.

Naprodaj

vsled smrti (polkovnika Puteanyja) v gradu Tivolii (L. nadstropje, levo) JEDILNICA, SPALNICA, jedilni SERVISI, stekl. SERVISI razne URE in še več drugih predmetov. Pogleda in kupi se istotam od 14. t. m. naprej.

OTROKA v zvezi v oskrbo. Kat. Schveiger, Rož. dolina, XII. cesta št. 17.

Odda se stanovanje

2 sobi, kuhinja in pritlikline. — Naslov v upr. št. 3965.

Če hočeš imeti krasno in solidno POHIŠTVO

kakor spalnice, jedilnice in kuhinjsko opremo, potruži se do mizarja Ivana SVETE, Tomišelj, Studenec-Ig, kjer bodeš dobil vse po zmerni cenil

Diesel - motor

70 konj. sil, malo rabljen, kompletan, v najboljšem stanju, se zaradi povečave obrata proda. Resnim in zanesljivim kupcem se omogoči plačevanje tudi na obroke. — Pism. vprašanja na upravo lista pod št. 3841.

Vsakovrstn zlatu kupuje

po najvišjih cenah Černo, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblik ANTON BOC, Ljubljana Šelenburgova ul. 6. I, Glince-VIZ 46

Gospodinj. šivilje, krojači in kovači boste z ogijem zadovoljni le, če ga kupite pri tvrdki D. MARUŠIČ, Sv. Petra cesta št. 40. — Na debelo in drobno od 1 kg naprej. 3451

Priporoča se železnina

A. SUŠNIK Ljubljana, Zaloška cesta.

Štampilje

S. PETAN, Maribor. Nasproti glav. kolodvoru.

ODVETNIK išče koncipijenta, kateri bi mogel prevzeti poznejše odvetništvo in išče tudi naslednika. Ponudbe na upravnitvo pod št. 3959.

POMLADNE NOVOSTI nogavice v raznih barvah, žepne robce, čipke, rokavice, naramnice, kravate, palice, razna mila, gumbe in potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter nahrbtnike Josip Petelinc, Ljubljana Najnižje cene (ob vodi) blizu Prešernovega spomenika

Poslovne lokale

obstoječe iz 5 sob, ODDA OKROŽNI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV v Ljubljani v svojem uradnem poslopu ob Miklošičevi cesti št. 20. Lokali se oddajo skupno, odnosno tudi deljeno v skupinah 2, oziroma 3 sob. — Pismene ponudbe je vložiti najpozneje do dne 20. JUNIJA 1926 v pisarni urada.

Franciška Bregar

danes dne 8. junija 1926 po dolgi mučni bolezni za vedno zatnila svoje trudne oči. — Pogreb se vrši v sredo dne 9. t. m. ob pol 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Dunajska cesta št. 19. Maša zadušnica se bo darovala dne 15. t. m. ob 7. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

ZALUJOČI OSTALI.

Najboljši so „KRUNA“ žebli za podkve Opozorilo! Zahtevajte pri kupovanju samo naše žeblice za podkve z naznačeno zaščitno znamko Varstvena znamka MUSTAD Jugoslovanska tvornica čavala te železne l čelne robe d. d. KARLOVAC

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani:

DOMAČI VRT

Kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo Piredil M. Humek Cena Din 33.—, vezano Din 40.—

Jermena

za cepe, gože, biče, bičevnike, modne pasove, motvoz (špage), šmis, vrvi za perilo, konjske uzde, vrvice za tesarje in zidarje, strangle, cunjeljce, pasove (gurtne), dreto nudi po najnižjih cenah tvrdka Osvald Dobeic, Ljubljana Sv. Jakoba trg št. 9.

Za žejo

najboljši pravi Maršner-ovi šumeči limonadni bonboni v vrečkah. — 1/2 litra dobre limonade za 1 Din se dobi povsod. Glavna zaloga: JOS. VITEK Ljubljana, Sv. Petra c. 13

Hotel naprodaj

v zelo promet. kraju tik kolodvoru na Gorenjskem. Hotel je ves podkleten. Lepi gostiln. in trgovski lokali, 16 sob za tuje, zelenjadni in gostilniški vrt. Hotel se zamenja tudi za vinogradniško posestvo na Štajerskem. Pismene ponudbe pod šifro »Hotel« na Aloma Company, Ljubljana. 3882

Zahvala.

Za vse izraze odkritega sočutja ob smrti našega nenadomestljivega nam so-pruga, očeta, brata itd., gospoda

Matevža Zupana

p. t. činovnik II/2 izrekamo najiskrenejšo zahvalo. — Posebno se še zahvaljujemo g. primarju dr. Jenku, č. sestram v bolnišnici, poštni direkciji in poštnemu osebju, č. duhovščini v Trnovem v Ljubljani in v Mošnjah, prijaznim prebivalcem vasi Črnivec in okolice ter vsem onim, ki so darovali vence in cvetje ter spremili v tako obilnem številu nepozabnega rajkega na njegovi zadnji poti. Ljubljana, dne 8. junija 1926. Globoko žalujoči ostali.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predelumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd. Brzjavke: Kredit Ljubljana Tel. 40, 457, 548, 805, 806